

A „MAGYAR NEMZETPOLITIKA – A NEMZETPOLITIKAI STRATÉGIA KERETE” CÍMŰ STRATÉGIAI DOKUMENTUM VÉGREHAJTÁSA

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

A „MAGYAR NEMZETPOLITIKA – A NEMZETPOLITIKAI STRATÉGIA KERETE” CÍMŰ STRATÉGIAI DOKUMENTUM VÉGREHAJTÁSA

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

Tartalomjegyzék

KÖSZÖNTŐ	8
MAGYARORSZÁG	9
1. Magyar közigazgatás	9
1.1. Egyszerűsített honosítás	9
1.2. A nemzetpolitikával foglalkozó tisztviselők szakmai továbbképzése	9
2. Magyarországi társadalom	10
2.1. Határtalanul! Program	10
2.2. Magyarság Háza létrehozása	10
2.3. A nemzetpolitika tudományos megalapozása	11
3. Külpolitika	12
3.1. Az Európai Unió magyar soros elnöksége alatt elért eredmények	12
3.2. Európa Tanácsi jelentés a tradicionális kisebbségek helyzetéről	12
3.3. Európai Biztonsági és Együttműködés Szervezet (EBESZ) Kisebbségügyi Főbiztosa intézményének figyelemmel kísérése	13
3.4. Nyelvpolitika	13
3.4.1. Felvidék vonatkozásában	14
3.4.2. Kárpátalja vonatkozásában	14
4. Támogatáspolitiká	16
4.1. A támogatáspolitiká hatékonyabbá tétele: Bethlen Gábor Alap	16
A KÜLHONI MAGYAROK VONATKOZÁSÁBAN	18
5. Demográfia	18
5.1. A család mint érték megjelenítése	18
5.2. A külhoni magyarok magyarországi egészségügyi ellátásának támogatása	18
6. Szórvány	20
6.1. Nemzeti jelentőségű intézmények – szórványkollégiumi program Erdélyben	20
6.2. A Moldvai Csángómagyar Oktatási Program konszolidálása	21
6.3. A Zoboralji Kulturális és Információs Központ működésének támogatása	21

6.4. A felvidéki iskolabusz program	22
6.5. A Magyar Nemzeti Tanács szórványprogramja	22
6.6. A vajdasági egyházi diákotthonok működésének támogatása	22
6.7. Az egyházi diákotthonok kapacitásának bővítése	23
6.8. Felső-Tisza Vidéken működő római katolikus óvodák támogatása	23
6.9. Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség által támogatott szórványprogram	24
6.10. A kárpátaljai szórványban működő oktatási intézmények beruházási fejlesztései	24
6.11. A horvátországi szórványközösségekben működő művelődési házak	25
7. Diaszpóra	26
7.1. Magyar Diaszpóra Tanács létrehozása és működtetése	26
7.2. Nemzeti Regiszter	26
7.3. Kőrösi Csoma Sándor Program elindítása	27
7.4. A Julianus-program elindítása	27
7.5. A ReConnect Hungary – Magyar Birthright Program	28
7.6. Hungarológia és információtechnológia konferencia	28
7.7. Továbbképzések a diaszpóra közösségekben (New Brunswick, London, München, Buenos Aires, Windsor, Kanada)	29
7.8. Balassi Nyári Egyetem	29
7.9. Balassi-füzetek kiadása	29
7.10. Hétfégy Magyar Iskolák Világtalálkozója	30
7.11. Magyar nyelvi és magyarságismereti képzés	30
8. Oktatás	31
8.1. 2012 – A Külhoni Magyar Óvodák Éve	31
8.2. 2013 – A külhoni magyar kisiskolások éve	31
8.3. Az erdélyi magyar felsőoktatás kiemelt fejlesztése	32
8.4. Nemzeti jelentőségű intézmények – Felsőoktatási háttérintézmények program	33
8.5. A felvidéki magyar anyanyelvű oktatás fejlesztését segítő programok	33
8.6. Iskolafejlesztési programok Felvidéken	34
8.7. A Magyar Nemzeti Tanács felsőoktatási ösztöndíjprogramja	34
8.8. A szabadkai Középiskolai Diákotthon új épületszárnya és az újvidéki székhelyű Európa Kollégium munkálatainak befejezése	35
8.9. A vajdasági felsőoktatás fejlesztését segítő program	35
8.10. A kárpátaljai felsőoktatás támogatása	36
8.11. A kárpátaljai egyházi közoktatás támogatása	37
8.12. A kárpátaljai magyar nyelvű oktatás minőségét segítő programok	37
8.13. Tehetségsegítő programok az esélyegyenlőség jegyében	38

8.14. A Magyarországon tanuló külhoni diákok továbbképzése	38
8.15. Egyetemi előkészítő képzés	39
8.16. Nemzeti Kiválóság Program (TÁMOP 4.2.4/A1-11/1 Nemzeti Kiválóság Program – hazai hallgatói illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése országos program, TÁMOP 4.2.4/A2-11/1 Nemzeti Kiválóság Program – hazai hallgatói illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése konvergencia program)	39
8.17. Meghívásos pályázat a külhoni magyar pedagógus szövetségek által szervezett nyári akadémiák támogatására	40
8.18. A külhoni magyar pedagógus szövetségek és szakmai szervezetek részére a szülőföldön megrendezendő évközi továbbképzések támogatására	40
8.19. A státusztörvény alapján a külhoni magyar pedagógusok részére a magyarországi továbbképzésekbe való csatlakozás lehetőségének biztosítása	40
8.20. Pályázat a státusztörvény hatálya alá tartozó országok területén, valamint Ausztriában a tanórán kívüli, az önazonosságtudat megerősítését, a külhoni magyarság szellemi értékeinek megismertetését szolgáló magyar nyelvű közoktatási programok támogatására	41
8.21. Meghívásos pályázat a Kárpát-medencében és a nyugati szórványban a helyi igények szerint megírt tankönyvek, kiegészítő kiadványok, tantervek elkészítésére, fejlesztésére, kiadására; a meghívott szervezetekhez köthető szakmai folyóiratok, online folyóiratok megjelentetésére; szakmai tájékoztató anyagok kiadására; tankönyves műhelyek működtetésére, fejlesztésére; a nélkülözhetetlen magyarországi tankönyv taneszközök biztosítására, tankönyves szakemberek képzésére	41
8.22. Pályázat a státusztörvény hatálya alá tartozó országok területén a szülőföldi anyanyelvi tematikus szaktáborok támogatására	41
8.23. A státusztörvény hatálya alá tartozó országokban, illetve Magyarországon a külhoni diákokat bekapcsoló anyanyelven folyó tanulmányi versenyek támogatására kiírt pályázat	42
8.24. Julianus Testvériskolai program külhoni magyar középfokú oktatási intézmények részére	42
8.25. Részképzéses miniszteri ösztöndíjak nyújtása pályázati úton (kétfordulós pályázat: tavasz-ősz)	43
8.26. A magyarországi felsőoktatási intézményekben állami ösztöndíjas/államilag támogatott alap-, osztatlan és mesterképzésben résztvevő külhoni magyar hallgatók miniszteri ösztöndíja (évenkénti pályázat)	43

8.27. Fiatal külhoni magyar felsőoktatási oktatók ösztöndíja (évenkénti pályázat)	43
8.28. Határon túli felsőoktatási intézmények támogatása	44
8.29. Magyarországi felsőoktatási intézmények határon túli kihelyezett képzéseinek támogatása	44
8.30. Természettudományok népszerűsítése, innovációs központok, interaktív kiállítások létrehozása, támogatása	44
9. Tudomány	45
9.1. A Domus program és a kapcsolódó ösztöndíjrendszerek működtetése	45
9.2. A külhoni magyar tudományos szervezetek megerősítése, az együttműködés hatékonyságának növelése	45
9.3. Kapcsolattartás: a köztestület határon túlra történő kiterjesztése az 1990 óta életre hívott külső tagsági kategória és a 2000-ben létrehozott akadémiai köztestület külső tagsága beiktatásával	46
9.4. Arany János-érem és -díj adományozása	46
10. Gazdaságfejlesztés	47
10.1. Határon átvéelő együttműködést szolgáló vegyes bizottságok, fórumok tevékenységének koordinálása	47
10.2. Európai Területi Társulások (ETT) jóváhagyása, pályázat kiírása számukra	47
10.3. Nemzeti jóváhagyó hatóságok találkozója	48
10.4. Határon átnyúló együttműködési programok hatékony és sikeres megvalósítása (lásd: Mellékletek)	48
10.5. Wekerle Terv - A magyar gazdaság Kárpát-medencei léptékű növekedési stratégiája; A Wekerle Terv 2013. évi intézkedési terve	49
11. Mezőgazdaság	50
11.1. Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a LEADER Európai Unión belüli és harmadik országbeli területekkel való nemzetközi együttműködés	50
11.2. Átalvető program támogatása	50
11.3. Falugazdász hálózat kialakítása a Vajdaságban	51
11.4. Vidékfejlesztési együttműködések a Kárpát-medencei kültthoni magyarsággal - gyakornok program	51
11.5. Szakmai tanulmányutak és találkozók megszervezése és támogatása az egyes külhoni térségek sajátosságaira tekintettel	52
11.6. Magyar élelmiszeripari-, agrárkiállításokon való részvétel biztosítása magyar gazdaszervezetek részére	52

11.7. Külhoni partnerszervezetek működésének, programjainak támogatása	53
11.8. Első lépés mezőgazdasági szociális program	53
12. Környezetvédelem, a fenntartható fejlődés sarokpontja	54
12.1. Államközi kapcsolatok keretében megvalósított intézményes szakmai együttműködés	54
12.2. Turisztikai programok összehangolt működtetése és fejlesztése a határ menti védett természeti övezetekben	54
12.3. Természetvédelmi, oktatási és környezetnevelési módszerek	55
12.4. Természetvédelmi területek összehangolt kezelése, közös infrastruktúra fejlesztés megszervezése, közös természeti értékek, élőlények védelme, élőhely-rehabilitáció	55
12.5. A nemzeti parkok igazgatási területén magyar megyék, városok és községek között fennálló testvérvárosi, testvérmegyei kapcsolatokra támaszkodó természetvédelmi együttműködés	56
13. Kultúra. Kulturális örökségvédelem	57
13.1. Együttműködési megállapodás a „Határon túli magyar kulturális örökség megóvása támogatási programjáról”	57
13.2. Erdélyi nemzeti jelentőségű intézmények – „Jelentős szakmai és kulturális intézmények működésének támogatási programja”, valamint a „Színházak, bábszínházak, néptáncegyüttesek támogatási programja”	57
13.3. Nemzeti jelentőségű intézmények – A felvidéki magyar kultúra támogatása	58
13.4. A vajdasági Magyar Nemzeti Tanács kiemelt jelentőségű kulturális programjai	58
13.5. Kárpátaljai közművelődési és kulturális programok támogatása	59
13.6. Kárpátaljai Magyar Értéktár összeállítása	59
13.7. Magyar-horvát kétoldalú kulturális együttműködés	60
13.8. Magyar-szlovák kétoldalú kulturális együttműködés	60
14. Civil szervezetek	61
14.1. A Kisebbségi Jogvédő Intézet létrehozása, működése	61
14.2. Pro Civis Polgári Társulás	61
14.3. Nemzeti Együttműködési Alap Nemzeti Összetartozás Kollégiumának támogatásával külhoni civil szervezetek által megvalósuló szakmai projektek támogatása	62

15. Egyház	63
15.1. Egyházi oktatási intézmények támogatása	63
15.2. Az erdélyi protestáns teológiai oktatás támogatása	63
15.3. A külföldi magyar egyházak érdekeinek képviselése nemzetközi relációkban	63
15.4. Egyházi ingatlanok (templomok, közösségi terek, egyházi épületek) rekonstrukciója	64
15.5. Az 5000 fő alatti településen szolgálatot teljesítő lelkészek jövedelempótló támogatása	64
16. Ifjúság	65
16.1. A Erzsébet-tábor működtetése	65
16.2. A Nemzeti Ifjúsági Stratégia cselekvési terve 2012–2013.	65
16.3. A „Jelentés az Ifjúsági Szakmai Egyeztető Fórum (ISZEF) tevékenységéről a Nemzeti Ifjúsági Stratégia II. Cselekvési Tervének megvalósítása kapcsán” elnevezésű, hamarosan megjelenő dokumentumban szereplő ajánlások	66
17. Média	67
17.1. Továbbképzések tartása a külföldi régiókban dolgozó televíziós, rádiós és írott sajtós újságíróknak	67
17.2. A határon túli stúdiók műszaki állapotfelmérése	67
17.3. A magyarországi közszolgálati csatornák határon túli vételi lehetőségeinek követése	68
17.4. Képzőközpont kialakítása	68
17.5. Nemzeti jelentőségű intézmények – Kulturális és tudományos médiatermékek támogatási programja	68
18. Sport	70
18.1. Nemzetközi versenyek, illetve kifejezetten hazánk és a szomszédos országok sportolóinak részvételét ösztönző sportesemények megrendezésének támogatása	70
Mellékletek	71

Köszöntő

2011 novemberében a Magyar Állandó Értekezlet X. ülésén a tagszervezetek elfogadták a *Magyar Nemzetpolitika – A nemzetpolitikai stratégia kerete* c. stratégiai dokumentumot. A dokumentum elfogadásával a MÁÉRT tagszervezetei megállapodtak az összmagyarság jövője kapcsán lefektetett alapvetések közös, egyeztetett gyakorlati megvalósításában, végrehajtásában. A nemzetpolitikai stratégiai dokumentum a külföldi magyar közösségek gyarapodása érdekében fogalmaz meg célokat. Komplex, átfogó módon szolgál iránymutatásul a külföldi magyar társadalom számára releváns szegmensekre, problémákra vonatkozóan.

Átfogó célunk a magyar közösségek gyarapodása: a számbeli, szellemi, gazdasági és jogi gyarapodás tekintetében egyaránt. Ahogyan ezt a stratégiában kifejtettük: „A számbelileg gyarapodó közösség tagjainak száma nő, nem asszimilálódik, a pozitív szaporulat és a jó életminőség jellemzi. A szellemileg gyarapodó közösség tagjainak identitása erős, a közösségi normákat sajátjuknak érzik, versenyképes tudást birtokolnak, a közösség kultúrkincsét megőrzik és fejlesztik. A gazdaságilag gyarapodó közösség összehangolt fejlesztéssel, a rendelkezésére álló lehetőségek, a határon átnyúló kapcsolatok kihasználásával, jó elérhetőséggel, valamint a klaszterek összehangolt munkájával rendelkezik. A jogilag gyarapodó közösség tagjai jogait magabiztosan használja, azokat védi és szükség esetén ki kívánja terjeszteni.” Az átfogó cél elérése érdekében a dokumentum széles skálájú cselekvési területeket jelöl meg Magyarország és a külföldi magyarság vonatkozásában.

A nemzetpolitikai intézkedések, programok esetében a dokumentumban kijelölt cselekvési területek az irányadóak. Feladatunk, hogy a külföldi magyar nemzeti közösségek gyarapodását a lefektetett irányok mentén konkrét programok kidolgozásával és működtetésével segítsük elő. Jelen dokumentum struktúrájában követi a stratégiai dokumentum felépítését: átfogó képet nyújt arról, hogy 2011 és 2013 között az egyes szakterületeken milyen konkrét programok, intézkedések valósultak meg a stratégiai dokumentumban meghatározott cselekvési területekkel összhangban.

Magyarország

1. Magyar közigazgatás

1.1. Egyszerűsített honosítás

Az egyszerűsített honosítás, a magyar állampolgárság megszerzésének lehetősége a külföldi magyar közösségek régi vágya volt. Az egyszerűsített honosítás a magyar állampolgárság megszerzésének segítségével minden olyan kérelmező magyar állampolgárságot szerezhethet, aki vagy akinek a felmenője egykor magyar állampolgár volt és beszéli a magyar nyelvet, valamint nem áll fenn valamilyen közbiztonsági vagy nemzetbiztonsági kizáró ok. Ehhez radikálisan meg kellett változtatni a jogszabályi környezetet, igen jelentős személyügyi, informatikai és infrastrukturális fejlesztésekre volt szükség.

Cél: A magyar állampolgárság megadása a jogosultaknak, a magyar nemzet közjogi egyesítése.

Időtartam: 2010 májusától folyamatos

Felelős: Belügyminisztérium, Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Igazságügyért Felelős Államtitkárság és Nemzetpolitikai Államtitkárság, Külügyminisztérium

Eredmény: 2011. január 1-től, az egyszerűsített honosítási eljárás kezdetétől 2013 szeptemberében több, mint 510 ezren kérelmeztek a magyar állampolgárságot, és mintegy 430 ezren le is tették az esküt. Az egész eljárás zökkenőmentes, a közigazgatási ügyintézési betartásával. Az egyszerűsített honosítási eljárás nemzetpolitikai jelentősége felbecsülhetetlen, különös tekintettel a 2004. december 5-i népszavazás következményeire.

1.2. A nemzetpolitikával foglalkozó tisztviselők szakmai továbbképzése

Az érintett tisztviselők nemzetpolitikai ismereteinek bővítésében, továbbá a nemzetpolitika tudományos megalapozásában a 2011 novemberében létrehozott Nemzetpolitikai Kutatóintézet végez kiemelkedő munkát. Nagyon fontos olyan szakmai képzések nyújtása, tananyagok készítése, amelyek növelik a tisztviselők nemzetpolitikai ismereteit és elkötelezettségüket.

Időtartam: folyamatos

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: A Nemzetpolitikai Kutatóintézet szorgalmazására és közreműködésével megindult a nemzetpolitikai oktatás. A Nemzeti Közszolgálati Egyetemen önálló tantárgy lett a nemzetpolitika, az eddigi kurzusokon 60 fő vett részt. A nemzetpolitikai ismeretanyag emellett részévé vált a közszolgálati alapvizsgának és nemzetpolitikai továbbképzések szervezésére is sor került a közigazgatásban dolgozók számára, a két továbbképzésen 100 fő vett részt. 2013 novemberében elkészült a *Nemzetpolitikai alapismeretek* című tankönyv.

2. Magyarországi társadalom

2.1. Határtalanul! Program

2010. június 4-e, a trianoni döntés kilencvenedik évfordulója alkalmából 2010. május 31-én a Magyar Országgyűlés törvényt alkotott a Nemzeti Összetartozás melletti tanúságtételről. Ezen jogszabály szellemiségében született meg „Az iskolai Nemzeti Összetartozás Napja bevezetéséről, a magyarországi és a külföldi magyar fiatalok közti kapcsolatok kialakításáról és erősítéséről a közoktatásban, valamint a Magyarország határain kívül élő magyarság bemutatásáról” szóló országgyűlési határozat. A Nemzeti Összetartozás Napjának iskolai emléknappá nyilvánítása, kiegészítve a határon túli tanulmányi kirándulásokról szóló koncepcióval, a fiatalság tudáskörét bővíti. Úgy véljük, hogy a magyarországi társadalomnak ahhoz, hogy valóban magáénak érezze az egységes magyar nemzet gondolatát, elsősorban ismereteket kell szereznie a külföldi régióban élő magyar nemzettársairól, és közös tapasztalatokra szükséges szert tennie. Erre a legfogékonyabb az általános- és középiskolás korosztály, és a gyerekek élményei által szüleikhez, nagyszüleikhez, azaz egy szélesebb réteghez is eljutnak ezek a pozitív tapasztalatok. Cél, hogy valamennyi közoktatásban tanuló magyar fiatal tanulmányai során legalább egyszer a magyar állam támogatásával eljusson a szomszédos országok magyar lakta területeire. A Határtalanul! program lehetővé teszi a szomszédos országok magyar közösségeivel való találkozást, ezzel járulva hozzá a nemzeti összetartozás megéléséhez az iskolán keresztül. A programot a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. működteti.

Két típusú együttműködést támogatunk. Az egyik típus elsődleges célja az adott terület magyar vonatkozású kulturális értékeinek, magyar közösségeinek megismertetése tanulmányi kirándulások keretében. A másik felhívás a magyar-magyar személyes kapcsolatok kialakítását kívánja előmozdítani a magyarországi és a külföldi diákok közötti együttműködések támogatása révén. Ez utóbbi keretében a magyarországi intézmények külföldi magyar tannyelvű vagy magyar tagozattal rendelkező partnerintézményekkel együttműködve, kölcsönös látogatások során valósítják meg projektjeiket.

Időtartam: folyamatos

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: A számbeli eredményeket tekintve, a 2011 szeptembere és 2012 júniusa között megvalósuló utazásokon 15.130 diák (ebből 1.174 külföldi) és 1.702 tanár (ebből 166 külföldi) vett részt. A 2012-2013-as tanévben utazó diákok száma már elérte a 17 ezret. Jelen tanévre, azaz a 2013. szeptember 1. és 2014. június 30. közötti időszakra vonatkozó pályázati időszak lezárult, a beérkezett pályázatok közül 393 pályázat nyert el támogatást külföldi tanulmányi kirándulásra. Összesen 17 034 diák utazhat majd. Közülük 14 267 a magyarországi diák és 2767 külföldi tanuló, aki a cserekapcsolatok keretében látogathat el Magyarországra. Előrelépés, hogy a pályázó szervezetek számára a pályázat benyújtása egyszerűsödött, gyorsabbá vált a szerződéskötés, gyorsabb lett ügymenet, ami nagyban növelte a pályázói elégedettséget. A zökkenőmentes eljáráshoz nagyban hozzájárult a Klebelsberg Intézményfenntartó Központtal történő együttműködés.

2.2. Magyarság Háza létrehozása

A 101/2010. (X. 21.) OGY határozatnak megfelelően jött létre a Magyarság Háza. A Magyarság Háza legfőbb feladatának az összmagyarság megmaradásának szolgálatát, a magyar identitás megerősödésének elősegítését, a fiatalok nemzettudatának alakítását, a Kárpát-medencei és a diszpóra magyarság

értékeinek, kultúrájának, életének, kiemelkedő teljesítményeinek a bemutatását tekinti. A Magyarországi Házak alakítja és erősíti a pozitív magyarságképet, szolgálja a nemzeti összetartozást.

Időtartam: folyamatos

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: A Magyarországi Házak, illetve a nemzeti identitás kiállítótér kialakításához kapcsolódó munkák előrehaladása folyamatos. A kiállítótér-látogatóközpont kialakításához kapcsolódó engedélyezési tervek elkészültek. A Magyarországi Házak havonta meghirdetett közhasznú rendezvényei: kulturális estek, ismeretterjesztő programok, kiállítások, konferenciák, szemináriumok, műhelybeszélgetések, közönségprogramok a Magyarország Kormánya által megfogalmazott nemzetpolitikai stratégiai alapelveknek felelnek meg. A Magyarországi Házak rendezvénykínálatában kiemelten szerepelnek a magyar kulturális teljesítményeket, hagyományokat bemutató események, a külföldi magyar közösségek kulturális életével kapcsolatos műsoros estek. A Nemzetpolitikai Kutatóintézet szakmai támogatása mellett a Magyarországi Házak a nemzetpolitika kiemelt kérdéseivel társadalmi-tudományos konferenciák, műhelybeszélgetések keretében foglalkozik. A Magyarországi Házak programra a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. 2012-ben 356,6 millió Ft támogatást nyújtott, 2013-ban pedig 939 millió Ft támogatást nyújt év végéig.

2.3. A nemzetpolitika tudományos megalapozása

A 2011 novemberében alapult Nemzetpolitikai Kutatóintézet kiemelkedő munkát végez mind a magyarországi társadalom, mind pedig a kérdéssel foglalkozó tisztségviselők nemzetpolitikai ismereteinek bővítésében, illetve kiemelkedően a nemzetpolitika tudományos megalapozásában. A Nemzetpolitikai Kutatóintézet feladata, hogy kutatásaival, a külföldi kutatóintézetekkel való együttműködéssel, folyóiratok, elemzések és egyéb kiadványok készítésével, konferenciák szervezésével segítse, szakmailag megalapozza és támogassa a KIM Nemzetpolitikai Államtitkárságának munkáját. A Kutatóintézet szakmai felügyeletét a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkára gyakorolja, a Kutatóintézet szervezetileg a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.-hez tartozik.

Időtartam: folyamatos

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: A „Magyar Nemzetpolitika – A nemzetpolitikai stratégia kerete” c. dokumentum elkészítésében közreműködés. A 2012 – A Külföldi Magyar Óvodák Éve és a 2013 – A külföldi magyar kisiskolások éve programok szakmai megalapozása, ehhez kapcsolódóan a külföldi magyarok körében a beiskolázási tendenciák kutatása. A nemzetpolitika számára hasznos konferenciák, tanácskozások szervezése: megalakulása óta az Intézet közel 20 konferenciát, műhelybeszélgetést szervezett, ezek közül öt nemzetközi konferenciát. A Nemzetpolitikai Kutatóintézet a Kisebbségkutatás című folyóirat 2012/2. számától részt vesz a folyóirat szerkesztésében és kiadásában. A Kutatóintézet az évente egyszer megjelenő, angol nyelvű Minority Studies szerkesztésében is feladatot vállal. Naponta megjelenő kiadványunk a Nemzetpolitikai Sajtószemle, valamint a hetente kiadásra kerülő Nemzetpolitikai Összefoglaló.

3. Külpolitika

3.1. Az Európai Unió magyar soros elnöksége alatt elért eredmények

A Lisszaboni Szerződés eredményeként az Európai Unióban a kulturális és nyelvi sokszínűség jelentősen az alapvető kiindulási pontot az őshonos kisebbségek védelmében. A kulturális és nyelvi sokszínűség védelme és előmozdítása kiemelt nemzetpolitikai jelentőséggel bír, különös tekintettel arra, hogy az Európai Uniónak továbbra sincs hatásköre, hogy horizontális jogalkotási aktusokat fogadjon el a kisebbségvédelem területén. Az Európai Unió magyar soros elnöksége alatt a Nemzetpolitikai Államtitkárság három uniós dokumentum észrevételezési eljárásában vett részt, amelyben érvényre kívánta juttatni a kulturális és nyelvi sokszínűség jelentőségét és védelmét. Tekintettel a kulturális és nyelvi sokszínűség kiemelt nemzetpolitikai jelentőségére, a Nemzetpolitikai Államtitkárság feladata az Európai Unió soros elnökségének lezárásával sem szűnt meg, továbbra is prioritásként kezeli a kulturális és nyelvi sokszínűség érvényre juttatását az EKTB 30. szakértői csoporton keresztül.

Cél: Tagállami szinten szükséges folyamatosan ösztönözni az Európai Uniót a kisebbségvédelmi kérdések előmozdításával kapcsolatban, amelynek egyik alapvető eszköze a pozitív jogalkotási tendencia elősegítésében való részvétel a kulturális és nyelvi sokszínűség vonatkozásában.

Időtartam: 2011. január 1. - 2011. június 30. között a magyar soros EU elnökség vonatkozásában. Az EKTB 30. szakértői csoport vonatkozásában 2010 szeptemberétől folyamatos.

Felelős: Nemzeti Erőforrások Minisztériuma, Nemzetközi Kulturális Kapcsolatok Főosztálya, KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Külügyminisztérium

Eredmény: A kulturális és nyelvi sokszínűség védelmére és előmozdítására való utalás az alábbi uniós dokumentumokban jelent meg: a Tanács következtetései a művészek és kulturális szakemberek céljait szolgáló mobilitási információs szolgálatokról (2011/C 175/02); az Európai Parlament és a Tanács 1194/2011/EU határozata az Európai Örökség címre vonatkozó európai uniós fellépés létrehozásáról; a Tanács következtetései a kultúrának az Európa 2020 stratégia végrehajtásához való hozzájárulásáról (2011/C 175/01).

3.2. Európa Tanácsi jelentés a tradicionális kisebbségek helyzetéről

Az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése Esélyegyenlőségi és Antidiszkriminációs Bizottsága 2012-ben „A tradicionális kisebbségek helyzete és jogai Európában” c. jelentés jelentéstevőjének Kalmár Ferenc országgyűlési képviselőt, a magyar küldöttség tagját választotta meg. A készülő jelentés kiemelkedő nemzetpolitikai jelentőséggel bír, amely összegzi az őshonos kisebbségeket érintő legfontosabb kihívásokat, és erre vonatkozóan lehetséges nemzetközi jogi megoldásokat vázol fel. A jelentés az őshonos kisebbségvédelem problematikájának bemutatásán túl az autonómia kérdéskörével, valamint az egyéni és kollektív jogokkal is foglalkozik. A jelentés az Európa Tanács fennállása óta elsőként foglalkozik két olyan témakörrel, amelyek kiemelt nemzetpolitikai relevanciával bírnak, ezek közül az egyik az asszimiláció és integráció kérdésköre, a másik az őshonos kisebbségek anyanyelvi oktatáshoz való joga, önálló oktatási intézményrendszere.

Cél: Az Európa Tanács meglévő kisebbségvédelmi szintjével egységben az európai őshonos kisebbségek valódi kihívásait összegző és az azokra lehetséges megoldásokat kínáló jogi, politikai kereteket egysége-

sítő jelentés elkészítése, a meglévő nemzetközi jogi kisebbségvédelmi normák határainak értelmezése és tágítása.

Időtartam: 2012. október - 2014. április

Felelős: Kalmár Ferenc országgyűlési képviselő, közös szakértői egyeztetés alapján az Országgyűlés Külügyi Igazgatósága, KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Külügyminisztérium

Eredmény: A készülő Európa Tanácsi jelentés nemzetpolitikai szempontból kiemelkedő jelentőséggel bír, amely hosszú távon előrelépést jelenthet az őshonos kisebbségvédelem vonatkozásában és általános hivatkozási alapul szolgálhat az Európa Tanács tagállamai számára.

3.3. Európai Biztonsági és Együttműködés Szervezet (EBESZ) Kisebbségügyi Főbiztosa intézményének figyelemmel kísérése

A kisebbségügyi főbiztosi posztot betöltő főbiztosok ajánlásai, irányelvei nagymértékben hozzájárultak az EBESZ-dokumentumok kisebbségvédelmi rendelkezéseinek pontosabb értelmezéséhez és alkalmazásához. A kisebbségügyi főbiztos intézményének és ajánlásainak nyomon követése, elemzése kiemelt nemzetpolitikai jelentőséggel bír. A 2010-es kormányzati ciklus óta egy kisebbségügyi főbiztosi ajánlás jelent meg, amely vonatkozásában a Nemzetpolitikai Államtitkárság részletes szakmai elemzést végzett, és folyamatosan egyeztetett a Külügyminisztériummal. A főbiztosi ajánlások figyelemmel kísérése a 2012-ben megjelent ljubljanai irányelvek óta különösen indokolt, tekintettel az abban megjelenő egyéni integráció veszélyét magába hordozó kisebbségvédelmi megközelítésre, amely ellentétes a Magyar Kormány nemzetpolitikai stratégiájával és célkitűzéseivel. 2013. augusztusában a kisebbségügyi főbiztos személyében változás következett be, amely egy új kommunikációs stratégia kidolgozását indokolja a Külügyminisztériummal együttműködésben.

Cél: A nemzetpolitikai érdekek érvényre juttatása a kisebbségügyi főbiztossal való kommunikáció során.

Időtartam: 2010 szeptemberétől folyamatos

Felelős: Külügyminisztérium, Kisebbségi és Nemzetközi Jogi Főosztály, II. EU FO/ET-EBESZ Osztály, KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság

Eredmény: A kisebbségügyi főbiztos nyitottabbá tette a magyar nemzetpolitika kérdései iránt.

3.4. Nyelvpolitika

A nemzetpolitikai stratégia megvalósításának egyik alapvető területe a nyelvpolitika, a nyelvi jogok védelme, a kisebbségi nyelvhasználati jogok biztosításának elősegítése. A Nemzetpolitikai Államtitkárság részéről a nyelvi jogok védelme alapvetően három párhuzamos síkon folyik. Az egyik sík az Európai Unió, amelyben a nyelvi sokszínűség védelmének keretein belül valósítható meg a nyelvi jogok védelme. A másik sík az Európa Tanács Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló Keretegyezménye és a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartája tagállami betartásának figyelemmel kísérése az Európa Tanács ellenőrző mechanizmusa által. A harmadik sík az adott szomszédos ország nyelvpolitikájának figyelemmel kísérése, diplomáciai úton és egyéb egyeztető mechanizmusokon keresztül a külhoni magyarság nyelvpolitikai célkitűzéseinek támogatása. A Nemzetpolitikai Államtitkárság mind

a három síkon részt vesz a nyelvi jogok védelmében, a rendelkezésre álló uniós és Európa Tanácsi kisebbségvédelmi dokumentumokra való folyamatos hivatkozással, a gyakorlati alkalmazásban felmerülő hiányosságok figyelemmel kísérésével és a külföldi magyar szervezetek tájékoztatásával egyidejűleg.

Cél: A rendelkezésre álló uniós és nemzetközi jogi eszközök maximális kiaknázása a nemzetpolitikai célok megvalósítása érdekében. Jogtudatosság és jogbővítés a külföldi magyar közösségek vonatkozásában.

Időtartam: 2010-től folyamatos

Felelős: Külügyminisztérium, Kisebbségi és Nemzetközi Jogi Főosztály, II. EU FO/ET-EBESZ Osztály, Európa Tanács melletti Állandó Képviselő Strasbourg, KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság

Eredmény: Fokozatos nemzetpolitikai érdekérvényesítés uniós nemzetközi szinten, valamint a szomszédos államok vonatkozásában.

3.4.1. Felvidék vonatkozásában

A felvidéki magyarság nyelvi jogi szempontból sajátos helyzetben van: egyfelől e jogok további kiterjesztésére lenne szükség, másfelől a jelenleg meglévő törvényi lehetőségek sincsenek a gyakorlatban kihasználva. Ennek sok esetben anyagi, technikai okai vannak, de gyakran az egymásnak ellentmondó jogszabályok okoznak problémát, illetve hiányzik a kellő akarat a kisebbségi nyelvhasználat biztosítására. Az elmúlt időszakban civil mozgalom indult a kétnyelvűség eléréseért. Kétnyelvű matricákat ragasztanak ki, közúti táblák, vasútállomások feliratai mellé kihelyezik azok magyar változatait is, a kétnyelvűsége felhívó óriásplakátokat helyeznek el, illetve felszólítják az áruházakat, üzletláncokat, hogy magyar nyelven is szolgáltatassanak információkat a magyarok által is lakott régiókban. Az új szlovák választójogi törvény kidolgozása során a Magyar Közösség Pártjának a szlovák belügyi tárccal folytatott egyeztetésen sikerült elérnie, hogy a kormány elé kerülő javaslatban ne szűküljön, hanem bővüljön a kisebbségi nyelv használata. A nemzeti jelentőségű intézményként támogatott Pro Cívus Polgári Társulás elkészítette, és eljuttatta a magyarok lakta települések önkormányzatai, iskolái és más érintett intézményei számára a jelenleg használatos ügyintézési, beiratkozási, stb. űrlapok, valamint a veszélyhelyzetre felhívó és egyéb tájékoztató feliratok magyar nyelvű változatait. Emellett számos jogszabályt lefordítottak magyar nyelvre is.

3.4.2. Kárpátalja vonatkozásában

Előremutató lépés, hogy az ukrán parlament olyan nyelvtörvényt fogadott el, amely bővíti a nyelvhasználati jogokat Ukrajnában. Az új jogszabály gyakorlati alkalmazására irányuló végrehajtó rendelkezések ugyanakkor még hiányosak, például a törvény végrehajtásához nem biztosították a szükséges anyagi forrásokat. A törvény alapján a magyar nyelvet Kárpátalja egész területén regionális nyelvnek kell tekinteni, függetlenül attól, hogy az önkormányzatok milyen megerősítő határozatokat hoztak, mivel egy jogszabályról van szó. Az önkormányzatoknak a nyelvtörvény gyakorlati végrehajtásáról kellene határozatokat hozniuk. Fontos, hogy azokban a régiókban, ahol a magyar nyelv megkapta a regionális nyelv státuszát, a nyelvtörvény alapján biztosítsák a kétnyelvű ukrán-magyar hivatalos ügyintézés és nyelvhasználatot a közigazgatásban, az oktatásban, illetve az állami és önkormányzati irányítás alatt lévő egyéb ágazatokban. A nyelvtörvény végrehajtása a gyakorlatban jelentősen segítené az esélyegyenlőség megteremtését a kárpátaljai magyarok számára a közigazgatásban, az oktatásban, illetve egyéb ágazatokban.

A nyelvpolitikához is kötődik az az oktatási célkitűzés, mely szerint a kárpátaljai magyar oktatás megőrzése szempontjából különösen fontos, hogy jogszabályilag legyen biztosítva a magyar tannyelvű közoktatási intézményekben tanulók számára az a lehetőség, hogy magyar nyelv és integrált irodalomból is vizsgát tehessenek a független vizsgaközpontokban. Fontos továbbá elérni, hogy a magyar nyelv és integrált irodalom tesztvizsga eredményét a jövőben ne kizárólag a „filológia” szak esetében számítsák be a felvételi pontok közé. Továbbá fontos lenne elérni, hogy a magyar tannyelvű osztályokban, a tanulók túlterheltségének csökkentése érdekében a második idegen nyelv oktatására előírt órákat a szülők, illetve az iskolai tanács kérése alapján az ukrán és a magyar nyelv, illetve az első idegen nyelv oktatására fordíthassák.

4. Támogatáspolitiká

4.1. A támogatáspolitiká hatékonyabbá tétele: Bethlen Gábor Alap

A Bethlen Gábor Alap létrehozásáról a 2010. évi CLXXXII. törvény rendelkezik. Világos szabályok szerint, egyértelmű működési renddel, és ami legalább ilyen fontos: az új támogatáspolitiká pontos és szigorú elszámolás szerint működik. A törvény új szemléletet képvisel a támogatások kezelésében: egységbe fogja a nemzetpolitikái stratégiai elképzeléseket és az azokhoz rendelt forrásokat, többszintű döntés-előkészítő munkát szab meg, átláthatóbbá és elszámoltathatóbbá teszi a kifizetéseket, valamint megnyitja a lehetőséget az uniós alapok hatékonyabb kihasználásához.

Cél: A támogatáspolitiká kapcsán a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. fogalmaz meg költségvetési javaslatot. Erről a javaslatról egy négytagú bizottság dönt, amelynek tagja a nemzetpolitikáért felelős miniszter, a kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszter által kijelölt személy, a nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár, valamint a költségvetésért felelős helyettes államtitkár.

Időtartam: 2010. december 30. óta folyamatos

Felelős: KIM Nemzetpolitikái Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: Hatékonyabbá vált az oktatási-nevelési támogatás lebonyolítása. A támogatás mindenhol eljutott az érintett családokhoz, a banki átutalás bevezetése pedig gyorsabbá és költséghatékonyabbá tette a kifizetéseket. A Magyar Állandó Értekezlet tagszervezetei által megfogalmazott javaslatok alapján egyértelmű kritérium rendszer alapján kibővítettük a nemzeti jelentőségű intézmények és programok körét. Célunk az, hogy kiszámítható, hosszabb távra előre tervezhető módon járuljunk hozzá a szülőföldön való boldogulás szempontjából kiemelt jelentőséggel bíró intézmények, szervezetek működéséhez, fenntartásához. Annak érdekében, hogy minél több intézmény számára teremtsük meg a biztonságos működés feltételeit, közel kétszeresére emeltük – a korábbi 30 helyett jelenleg 56 – a nemzeti jelentőségű intézmények számát.

A Bethlen Gábor Alap támogatásait a következő táblázat tartalmazza:

Támogatások		2012	2013
		Támogatás összege (millió Ft)	
Oktatási-nevelési támogatások		5686,5	4451,2*
Nemzeti jelentőségű intézmények		4219,9	5992,7
Kiemelt fejlesztések	Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem fejlesztése	400	1380
	II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola fejlesztése	-	500
A magyar kultúráért és oktatásért pályázat		600	600
Határtalanul! program		464	465,2
2012 – A Külhoni Magyar Óvodák Éve		100	-
2013 – A Külhoni Magyar Kisiskolások Éve		-	100
Egyedi kérelmek és egyéb támogatások		1277	1246,9
Összesen		12183,4	14736

* 500 millió forint zárolás és aktuális forráshiány

A külhoni magyarok vonatkozásában

5. Demográfia

5.1. A család mint érték megjelenítése

Különböző programokon, rendezvényeken keresztül megvalósuló feladat, amely lehetővé teszi a Kárpát-medencei Családszervezetek tagjainak a kapcsolattartást, tapasztalatcserét, a problémák könnyebb megoldását. Tagszervezetein keresztül segíti a családok életét, közösségformálással, képzésekkel, rendezvényekkel szolgálja a családok megerősítését.

Cél: A család, a házasság, a gyermekvállalás népszerűsítése a magyar közösségen belül.

Időtartam: 2012. február 1 - 2014. február 28.

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma Szociális és Családügyért Felelős Államtitkárság (Kárpát-medencei Családszervezetek Szövetsége)

Eredmény: A Családlánc-mozgalom nyilatkozatát eddig 47 szervezet írta alá. Eddig több, mint 30 rendezvényt szerveztek a különböző régiókban előadásokkal, workshopokkal, szóróanyagok és újság készítésével. A rendezvények központi témája a család, a szülő-gyerek kapcsolat és fontos célja a gyermekvállalási kedv erősítése volt. A családi napok, családos táborok, sportnapok, szülőknek szervezett képzések is ennek fontosságára hívták fel a figyelmet. Nagy eredmény a magyar közösségek közti kapcsolatok erősítése. Az anyanyelv ápolása érdekében képzéseket, oktatásokat, táborokat szerveztek az ifjúság számára. Az egészségügyi és higiénés igényekre épülő képzések, előadások és a nagycsaládosok napi gondjaiban segítő intézkedések során nevelési tanácsadást folytattak, adatbankot hoztak létre és folytatták a Kárpátalján már beindult bölcsőhalál megelőzési programot más régiókra is kiterjesztve. Tagszervezeteik tagsága adományokat gyűjtött az ideai árvíz károsultjai részére.

5.2. A külhoni magyarok magyarországi egészségügyi ellátásának támogatása

A külhoni magyarok magyarországi egészségügyi ellátásának támogatásáról szóló 59/2007. (XII. 29.) miniszteri rendelet hatálya a Szerb Köztársaságban, illetve Ukrajnában lakóhellyel rendelkező, magát magyar nemzetiségűnek valló személyekre terjed ki. A támogatás odaítéléséről – az egészségügyi ellátás indokoltsága és a beteg egészségi állapota alapján – a miniszter irányítása alatt működő Értékelő Bizottság dönt. A beérkezett kérelmekkel kapcsolatban az Értékelő Bizottság a támogatásra vonatkozó döntés előtt tájékozódik az adott egészségügyi szolgáltató fogadókészségéről, a felvétel időpontjáról, az egészségügyi ellátás várható időtartamáról és az ellátással összefüggésben felmerülő költségekről. A Bizottság döntéséről haladéktalanul tájékoztatja az ellátásra szoruló személyt, illetve meghatalmazottját, az érintett egészségügyi szolgáltatót, kérelmet felterjesztő koordináló szervet, valamint az Országos Egészségbiztosítási Pénztárt (továbbiakban: OEP). A bizottsági döntésnek megfelelő kifizetéseket az OEP teljesíti az egyes egészségügyi intézmények felé. Az ellátást elvégző egészségügyi szolgáltató az ellátás után az előzetesen engedélyezett, illetve utólagosan jóváhagyott támogatásra jogosult, melynek mértéke az aktív fekvőbeteg-szakellátás tekintetében és a járóbeteg-szakellátás tekintetében is legfeljebb az adott ellátási típusra érvényes teljesítményegységnek mindenkor forintértéke alapján számított összeg 100%-a lehet.

A KÜLHONI MAGYAROK VONATKOZÁSÁBAN

Cél: A külhoni magyarok magyarországi egészségügyi ellátásának támogatása.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma Egészségügyért Felelős Államtitkárság

Eredmény: Az elmúlt években évente 100-200, a jogszabály hatálya alá tartozó külhoni személy magyarországi egészségügyi ellátásának biztosítására kerülhetett sor.

6. Szórvány

A Nemzetpolitikai Államtitkárság stratégiai dokumentumában külön prioritássá emelte a szórványban élő magyarság támogatását. Ezzel kívántuk hangsúlyozni, hogy a szórványban élők egyenjogú tagjai nemzeti közösségünknek. Az itt élő magyarság életmódja, tradíciói meghatározó alkotó elemei nemzeti kultúránknak. A Kárpát-medencében a szórvány és a tömb magyarságának jövője nem választható ketté egymástól.

Szándékunkat, hogy kiemelt helyet biztosítsunk a szórványban élő magyar közösségeknek, mutatja, hogy a Magyar Állandó Értekezlet szakbizottsági rendszerében önálló bizottságot hoztunk létre, amely a Kárpát-medencei szórvány helyzetével foglalkozik. A szakbizottság tagjai olyan szakemberek, a szórványterületeken élő és tevékenykedő személyek, akikkel közösen, együttgondolkodva mérjük fel a szórványmagyarság helyzetét, határozzuk meg a szórványban élő közösségekkel kapcsolatos feladatokat és megoldásaikat.

Ennek az iránymutatásnak megfelelően számos olyan programot dolgoztunk ki, amelyek segítenek a népességfogyás megállításában, az asszimiláció elleni küzdelemben. Ezzel összhangban az oktatási-nevelési támogatási rendszer alakítása során arra törekedtünk, hogy ahol elérhető a magyar iskola, oda járassák gyermekeiket a szórványban élő szülők. Ennek megoldására iskolabuszokat indítottunk, megkönnyítendő a mindennapos ingázást és ösztönözve a szülőket, hogy gyermekük számára a magyar iskolát válasszák, szemben a földrajzilag közelebb eső többségi nyelvű iskolákkal. Emellett szórványközpontok és szórványkollégiumok létrehozását támogatjuk ezen céllal. Elsődleges szempont volt, hogy ne kelljen a gyermekeknek elszakadniuk abból a közegből, ahol felnőttek.

A szakbizottság 2012. novemberi ülésén megállapodott arról, hogy az idei évtől kezdve minden november 15-ike a szórvány napja lesz, amely Bethlen Gábor erdélyi fejedelem születésnapja. Ez a nap felkívánja hívni a figyelmet a szórványközösségek jelentőségére, szerepére a magyar nemzetben, valamint lehetőséget kíván biztosítani a szórványban és a tömbben élő magyarok kapcsolatépítésére, illetve különböző szórványközösségek számára a találkozásra.

6.1. Nemzeti jelentőségű intézmények – szórványkollégiumi program Erdélyben

Erdélyben számos intézmény működtet szórványkollégiumot, illetve iskolabusz-programot, pótolhatatlan tevékenységet végezve a szórványrégiókban. Ezek támogatását a program keretében, meghívásos pályázat útján bonyolítjuk. 2013-ban 30 intézmény részesült támogatásban. Hangsúlyozni kell, hogy a program nyitott, abba új intézmények is bekapcsolódhatnak, amennyiben megfelelnek a nemzeti jelentőségű intézmények kritériumrendszerének.

Cél: A külhoni magyar szórványoktatás intézményi hátterének erősítése

Időtartam: folyamatos

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: 30 szórványkollégium működésének támogatása (pl. Gaudeamus Szórványkollégium, Segesvár; Református Kollégium, Kóhalom; Wesselényi Szórványkollégium, Zilah; Téglás Gábor Szórványkollégium, Déva stb.)

6.2. A Moldvai Csángómagyar Oktatási Program konszolidálása

2012 februárjától a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ) működteti a programot. A 2013 tavaszán lezárult tanévben sikerült bizonyítani, hogy több helyszínt és több gyermeket bevonva, magas minőségbiztosítási feltételrendszer bevezetése mellett kisebb költségekkel, eredményesebben és hatékonyabban működik az oktatási program.

Cél: A Moldvai Csángómagyar oktatási program kiegyensúlyozott működésének biztosítása, az ehhez szükséges feltételrendszer megeremtetése és finanszírozása.

Időtartam: 2012 februárja óta folyamatos

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság

Eredmény: Az intézkedés következtében több vonatkozásban is jelentős előrelépés történt: 1. bővült a programban részt vevő oktatási helyszínek száma; 2. bekapcsolódott a Programba több csángó civil szervezet; 3. az RMPSZ bevonásával jelentősen javult az oktatás minősége és szakmai kontrollja, 3. a struktúraváltással jelentős, mintegy 60%-os költségmegtakarítást sikerült elérni.

6.3. A Zoboralji Kulturális és Információs Központ működésének támogatása

A Nemzetpolitikai Államtitkárság a Bethlen Gábor Alapon keresztül évről-évre támogatást nyújt a Zoboralji Kulturális és Információs Központ szóránymagyarság körében végzett tevékenységének elősegítése érdekében. A Kulturális és Információs Központ fenntartásával, programjaihoz való anyagi hozzájárulással működik Zoboralján az egyre inkább szóránnyosodó magyarság számára. Hozzájárulva ezzel nemzeti identitástudatuk, magyar kultúrához való ragaszkodásuk megéléséhez, fékezve fogyasztókat, asszimilációjukat.

Cél: A Központ támogatásának elsődleges célja a régióbeli magyar közösség megerősítése, a magyar nyelv és kultúra ápolása, a magyar közegben eltölthető minőségi szabadidő biztosítása. A Központ célja továbbá, hogy teret biztosítson valamennyi magyar érdekeket szem előtt tartó szervezet számára megfelelő munkakörnyezet kialakítására.

Időtartam: folyamatos

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság

Eredmény: A Zoboralji Kulturális és Információs Központ otthont ad számos magyar kulturális és társadalmi szervezetnek. Tevékenysége a központ működtetése mellett kiterjed a térség kulturális és társadalmi életének szervezésére is. Előadásokat, szakmai értekezleteket, oktatási fórumokat, kiállításokat szervez, és felvállal minden olyan magyar kezdeményezést, amely a magyarság önazonosságának megőrzését, kulturális, közművelődési önszervezését előmozdítja a régióban. Évről-évre megszervezi a szóránymagyarságot megszólító Generációk Találkozása kulturális fesztivált.

6.4. A felvidéki iskolabusz program

Az iskolabusz program segítségével olyan magyar gyermekek számára igyekszünk reálissá tenni a magyar tanítási nyelvű intézményben való tanulás lehetőségét, akiknek lakóhelyén jelenleg nem működik magyar iskola, és a legközelebbi magyar intézmény rossz megközelíthetősége miatt inkább szlovák tanítási nyelvű iskolában lennének kénytelenek végezni tanulmányaikat.

Cél: A felvidéki iskolabusz program hozzájárul a magyar iskolák megerősödéséhez, helyzetének stabilizálásához és minden magyar gyermek számára elérhető közelségbe hozza az anyanyelvi oktatást.

Időtartam: folyamatos

Felelő: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: Az elmúlt időszakban 15 esetben biztosítottunk támogatást az iskolabuszok működéséhez, illetve azok megvásárlásához.

6.5. A Magyar Nemzeti Tanács szórványprogramja

A Magyar Nemzeti Tanács szórvány iskolabusz programja és szórvány beiskolázási programja együttesen alkotja a szórványprogramot. A szórványban élő magyar családok számára lehetővé teszi, megkönnyíti gyermekeik anyanyelven való taníttatását. Segít abban, hogy a szülők az anyanyelvű iskola távolsága miatt ne adják fel gyermekük magyar iskoláztatását. Az MNT tisztségviselői személyes találkozók, látogatások alkalmával, ún. beiskolázási kampány során nyújtanak tájékoztatást e lehetőségről. Ismertetik a magyar nyelven történő iskoláztatás előnyeit és támogatási rendszerét.

Cél: A szórványmagyarság megtartása és erősítése. Annak elősegítése, hogy azok a magyar gyermekek is magyar tannyelvű oktatási intézményben folytathassák tanulmányaikat, akik szüleinek nem áll módjában megfizetni az útiköltséget.

Időtartam: A szórvány iskolabusz program egész tanév folyamán működik. A beiskolázási program (kampány) pedig a beiratkozási időszakban zajlik.

Felelős: Magyar Nemzeti Tanács

Eredmény: A beiratkozási kampány eredménye, hogy mérhetően csökkent a szerb tagozatra iratkozó magyar gyermekek száma.

6.6. A vajdasági egyházi diákotthonok működésének támogatása

Vajdaságban öt egyházi diákotthon működik. A muzslyai Emmausz Fiú Kollégium (60 fő), a Miasszonyunkról Elnevezett Iskolanővérek nagybecskeri leánykollégiuma, az újvidéki Apáczai Diákotthon (72 fő), az újvidéki Bonaventuriánus Fiúkollégium (18 fő) és a tóthfalusi katolikus Diákotthon (73 fő). A vajdasági történelmi magyar egyházak a szórványmagyarság életében mindig is aktív szerepet játszottak. Az egyházi diákotthonok létrehozásával pedig fontos, hiánypótló feladatok ellátására vállalkoztak. A nemzeti és keresztény értékeken alapuló nevelés és kollégiumi élet biztosításával a szórványmagyarság fiataljainak életében meghatározó szerepet töltenek be, működésüket azonban a szerb állam nem finanszírozza. 2012-ben valamennyi vajdasági egyházi diákotthon elnyerte a

nemzeti jelentőségű intézmény státuszát, ami a folyamatos működésükhöz szükséges kiszámítható támogatást biztosítja.

Cél: A vajdasági szórványmagyarság fogyásának, elvándorlásának megállítása. Lehetőség nyújtása a magyar fiatalok számára, hogy kedvezményesen jussanak lakhatáshoz, megfelelő feltételeket biztosítva középiskolai és egyetemi tanulmányaik folytatásához.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Emmausz Fiú Kollégium, Miasszonyunkról Elnevezett Iskolanővérek nagybecskeri leánykollégium, Apáczai Diákotthon, Bonaventuriánium Fiúkollégium, tóthfalusi katolikus Diákotthon, KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: A program növelte a szülőföldön továbbtanuló magyar fiatalok számát.

6.7. Az egyházi diákotthonok kapacitásának bővítése

A vajdasági magyar nemzeti közösség életében fontos szerepet betöltő egyházi diákotthonok iránt egyre nagyobb az érdeklődés, hiszen a keresztény értékek és a biztonságos, szeretetteljes légkörben történő nevelés egyre több szülő számára válik fontossá. A Nemzetpolitikai Államtitkárság kiemelt figyelmet szentel a diáklétszám emelkedése miatt szükségessé váló fejlesztésekre és lehetőségeihez mértén támogatja ezeket a beruházásokat. Az egyik ilyen a tóthfalusi katolikus diákotthon férőhelyeinek növelése és a sporttagozatos fiúk számára futballpálya kialakítása. A másik projekt a muzslyai Emmausz Katolikus Diákotthon kollégiumi férőhelyeinek bővítése és tornaterem kialakítása.

Cél: A szegényebb sorsú középiskolai diákok számára a kollégiumi férőhelyek számának emelése, valamint testi és szellemi fejlődésük biztosítása érdekében szükséges fejlesztések finanszírozása.

Időtartam: a Tóthfalui Katolikus Diákotthon fejlesztése befejeződött, a muzslyai kollégium esetében folyamatos

Felelős: Tóthfalui Katolikus Diákotthon, Emmausz Katolikus Diákotthon, KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: A fiúkollégiumokban a bővítésnek köszönhetően a felmerült igényeknek megfelelően a bennlakó diákok számát emelni lehet, és az egyéb fejlesztések nagymértékben hozzájárulnak a vajdasági szórványokból érkező magyar fiatalok nemzettudatának megőrzéséhez.

6.8. Felső-Tisza Vidéken működő római katolikus óvodák támogatása

Kárpátalján a szórványban élő magyarok nagyobb számarányban, közösségekben a Felső-Tisza Vidéken maradtak meg. A szórványban, a Felső-Tisza Vidéken a Kárpátaljai Római Katolikus Egyházmegye segítségével több magyar nyelvű római katolikus óvodát alapítottak, például Aknaszlatinán, Nagybecskón, Gyertyánligeten és Bustyaházán. A szórványban működő egyházi óvodák nem, vagy csak minimális arányban részesülnek ukrán állami támogatásban. A Nemzetpolitikai Államtitkárság ezért minden évben biztosítja a négy óvoda működéséhez szükséges támogatást.

A KÜLHONI MAGYAROK VONATKOZÁSÁBAN

Cél: A szórványban működő egyházi óvodák a szórványmagyarság megmaradását és gyarapodását segítik elő. Fontos, hogy az óvodák minél nagyobb hangsúlyt fektessenek a magyar nyelvű általános iskolába történő beiratkozásra.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Kárpátaljai Római Katolikus Egyházmegye, KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: A Felső-Tisza Vidéken működő egyházi óvodák működtetése nagyban elősegíti a szórványban élő magyarság fennmaradását, a magyar nemzettudat megőrzését. Az intézményben az óvodapedagógusok nagy hangsúlyt fektetnek a magyar nyelv oktatására, a hagyományok ápolására, a katolikus hit gyakorlására.

6.9. Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség által támogatott szórványprogram

A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség 2012-től nemzeti jelentőségű intézmény. A KMPSZ a megalakulása óta foglalkozik a szórványban élő magyar gyerekek nyelvápolásával, anyanyelvi oktatásának szervezésével, koordinálásával, amely programokat a Nemzetpolitikai Államtitkárság nagymértékben támogat. A szórványprogram keretében vasárnapi iskolákat működtet, módszertani tanácsokkal, tankönyvekkel, segédanyagokkal, lehetőség szerint szemléltető és technikai eszközökkel látja el a pedagógusokat. 1995 óta évente megrendezésre kerül a szórványban élő gyerekek Anyanyelvi Irka Tábor, valamint minden év májusában kerül megrendezésre a szolyvai és rahói szavalóverseny.

Cél: A vasárnapi iskolák keretében a szórványban élő gyerekek szervezeten részesülnek magyar nyelv oktatásban. A KMPSZ szervezőmunkája eredményeként a szórványban élő magyar gyerekek intézményes keretek között tanulják a magyar nyelvet. A KMPSZ nagy figyelmet fordít a vasárnapi iskolák tanárainak továbbképzésére is. Évközi kihelyezett módszertani tanácskozásokat, nyári kárpátaljai és magyarországi továbbképzési lehetőséget biztosítanak a számukra, amelyek a Nemzetpolitikai Államtitkárság támogatásával valósulnak meg. Szavalóversenyeket, táborokat szerveznek a gyerekek számára.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség; KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: A KMPSZ által működtetett szórványprogram nagy jelentőséggel bír, hiszen az elmúlt években a vasárnapi iskolából nőtt ki a rahói magyar iskola, és nyílt meg az első osztály Gyertyánligeten, Kőrösmezőn és Szolyván. A szórványprogramnak köszönhetően a szórványban élő gyerekek megismerkedhetnek a magyar nyelvvel, őseik történelmével, nemzeti hagyományaikkal.

6.10. A kárpátaljai szórványban működő oktatási intézmények beruházási fejlesztései

A Nemzetpolitikai Államtitkárság kiemelten kezeli és lehetőségeihez mérten támogatja a szórványban működő oktatási intézmények fejlesztésére vonatkozó beruházásokat. Ilyen projekt többek között a Técsői Reformtáus Líceum épülete bővítése, valamint a viski magyar óvoda építési munkálatai-

nak befejezése. A técsői líceum működése és fenntartása az ukrán állami költségvetésből biztosított, a Nemzetpolitikai Államtitkárság résztámogatásban részesíti.

Cél: A Técsői Református Líceum fontos szerepet tölt be a Felső-Tisza Vidéken élő magyar fiatalok továbbtanulása szempontjából, ebből adódóan fontossá vált az épület bővítése. A Nemzetpolitikai Államtitkárság másik támogatott projektje a viski magyar óvoda építkezésének befejezése. Az óvoda erős bázisa lehetne a Viski Kölcsey Ferenc magyar tannyelvű Középiskolának, mivel a magyar iskolába beiratkozók létszáma fogyó tendenciát mutat.

Időtartam: folyamatos

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: A Técsői Református Líceum nemzetpolitikai szempontok alapján kiemelt jelentőségű, mivel működésével hozzájárul a szórványban élő kárpátaljai magyar fiatalok színvonalas oktatásához, nemzettudatuk megőrzéséhez és megerősítéséhez. A viski magyar óvoda létrehozásával remények szerint növekedésnek indul a helyi magyar iskolába történő beiratkozási arány.

6.11. A horvátországi szórványközösségekben működő művelődési házak

A Vukovári Művelődési Ház és Dályhelyi Művelődési Ház közösségi térként szolgál a környékén élő magyarság számára. Lehetőséget biztosít találkozók, rendezvények megszervezésére, lebonyolítására, a magyar identitás megélésére és ápolására.

Cél: Vukovár és Dályhely környéke magyarságának identitáserősítése.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Vukovári Művelődési Ház; Dályhelyi Művelődési Ház; KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság

Eredmény: Közösségi események szervezése, a szórvány magyarságának identitáserősítése.

7. Diaszpóra

7.1. Magyar Diaszpóra Tanács létrehozása és működtetése

A Magyar Diaszpóra Tanács a világon szétszórtságban élő magyarság szervezeteinek közös fóruma, amely a diaszpórában élők sajátos igényeit és érdekeit tartja szem előtt, valamint megteremti a diaszpóra magyarságának önálló képviselétét. A Magyar Diaszpóra Tanács a Magyar Állandó Értekezlettel szoros együttműködésben tevékenykedik.

Cél: A magyar nemzetpolitikai stratégiai gondolkodás fontos célja a diaszpórával egy új, erősebb, szorosabb viszony kialakítása. A diaszpóra magyarságával való szorosabb és intenzívebb kapcsolattartást, valamint a diaszpóra magyarságának identitás-erősítését szolgálja a Magyar Diaszpóra Tanács működése.

Időtartam: folyamatos

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság

Eredmény: Az első tanácskozásra 2011. november 17-én került sor, ahová a magyar diaszpóra 49 szervezetének képviselői érkeztek Budapestre. A szervezetek területi alapon elnökségi tagokat választottak, akik folyamatos, operatív kapcsolatban állnak a magyar kormányzattal, illetve képviselik a diaszpóra magyarságát a Magyar Állandó Értekezleten. A második tanácskozásra 2012. október 8-án került sor, immáron kibővülve, 58 tagszervezet és 3 megfigyelő szervezet részvételével.

7.2. Nemzeti Regiszter

A világ magyarsága közti mindennapi párbeszéd, az egymásról való tudás bővítése jegyében Magyarország útjára indította a Nemzeti Regisztert, amely 2011. október 17-étől elérhető az interneten. Ez a honlap hasznos információkat tartalmaz a magyarság közéleti kérdéseiről, illetve közös teret teremt az egymástól távol élő magyar közösségek számára. A nyugati diaszpóra szervezetek itt megoszthatják egymással és az oldalra látogatókkal az általuk szervezett programokat, beszámolókat, illetve képet és videót is feltölthetnek. A honlapon folyamatosan frissülve olvashatóak a legfrissebb, nemzetpolitikai vonatkozású közéleti, politikai, kulturális hírek. Emellett rendszeresen felkerülnek a honlapra Magyarország „üzenetei”, illetve az eseménynaptár funkció segítségével hetekkel előre információt lehet kapni az elkövetkező eseményekről. A honlap mellett működik a Nemzeti Regiszter Facebook-oldal, amely a fenti célokat a közösségi média interaktívabb eszközeinek és lehetőségeinek felhasználásával támogatja.

Cél: Az oldal megalkotásának célja, hogy közvetlenül lehessen kapcsolatba lépni a világ számos pontján élő valamennyi magyarral. A Nemzeti Regiszter a magyarság azon tagjaira is számít, akik már kevésbé beszélik a magyar nyelvet, a honlap ezért angol nyelven is elérhető.

Időtartam: 2011. október 17. óta folyamatos

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság

Eredmény: a honlapon 78.065 regisztrált tag, a Facebook-oldalon 4.350 fő követő (2013. szeptember 19-iki adat)

7.3. Kőrösi Csoma Sándor Program elindítása

A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Nemzetpolitikai Államtitkársága 2013. január 3-án meghirdette a Kőrösi Csoma Sándor Programot. A program keretében magyarországi fiatalok látogatnak el a diaszpóra közösségeihez, hogy segítsék értékörző munkájukat és tájékoztatási, közösségépítő tevékenységükkel erősítsék a Magyarországhoz való kötődésüket. A program megvalósítási területei az Egyesült Államok, Kanada, Ausztráliába, Dél-Amerika, Nyugat-Európa és Izrael.

Cél: A programot annak érdekében hoztuk létre, hogy a diaszpóra magyar közösségeiben zajló tevékenységet és a Magyarországgal való kapcsolattartást ösztönözzük, azaz a magyar identitást megerősítsük.

Időtartam: 2013. március 1. – október 31.

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság

Eredmény: A programban 47 fő vett részt, a magyarországi fiatalok ellátogattak a diaszpóra közösségeihez, ahol magyar nyelvórák szervezésével, néptánc oktatással, ünnepi események és kulturális rendezvények szervezésével, cserkészcsapat alapításával, továbbá más közösségépítő tevékenységekkel erősítették a Magyarországhoz való kötődésüket. Emellett a magyarországi fiatalok is jobban megismerték a diaszpórában élők hétköznapjait. A ösztöndíjasok továbbképzéseken vettek részt, és a külföldön töltött időszakot követően Magyarországon beszámoltak a diaszpóra magyar közösségeiben tapasztaltakról, az ott végzett tevékenységéről. Az ösztöndíjasok beszámolóit a Nemzeti Regiszter honlapon olvashatóak.

7.4. A Julianus-program elindítása

A Magyar Diaszpóra Tanács 2012. október 8-iki ülésének Zárónyilatkozatában a tagok üdvözölték a Julianus-program elindítását, amelynek keretében a világ minden részében a magyar kulturális örökség részeként össze kívánunk gyűjteni olyan emlékeket, a magyarság alkotótevékenységére és jelenlétére utaló értékeket, mint a magyar épületek, műalkotások, emlékművek, emléktáblák, utcák, könyvtárak, levéltárak és múzeumok, illetve szellemi örökségek, a magyarság számára jelentős események, történetek.

Cél: A program célja, hogy részletes kataszter készüljön a világban található magyar kulturális örökségről, emlékhelyekről, a magyar kultúra széleskörű megismerhetősége érdekében. Egy ilyen jellegű egységes ismeretanyagának a korszerű rendszerezése, bemutatása és felhasználhatóvá tétele erősíti a magyar közösség identitását, és a világ elé tárja a magyarság értékteremtő képességét.

Időtartam: 2013. július 15-től folyamatos

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság

Eredmény: A nemzetiregiszter.hu honlapról letölthető adatlapon folyamatosan érkeznek az adatok a diaszpórában fellelhető magyar értékekről. Eddig több száz emlékről érkezett be adatlap: Európából számos országból, Izraelből, nagyszámú emlék érkezett Észak-Amerikából, különösen Kanadából, de szintén fontos megemlíteni, hogy Dél-Amerika térségéből, főként Argentínából és Venezuelából is érkeznek be magyar emlékek. Az emlékek jellegét tekintve a legtöbb beküldő magyar házagról, központokról informál, de nagyon sok szobor és emléktábla érkezett már, valamint a magyar utcanevek és terek is szép számmal érkeznek.

7.5. A ReConnect Hungary – Magyar Birthright Program

A ReConnect Hungary a külhoni, elsősorban észak-amerikai magyarság fiatal felnőtt tagjai számára nyújtott program Magyarországon. Az ide látogató 18-32 év közötti fiatalok angolul beszélnek, ám büszkék magyar származásukra. Egy felnőtt kísérelvel érkeznek az USA több államából (New York, New Jersey, Pennsylvania, California) és Kanadából. Budapesten csatlakozik hozzájuk két tanár és négy magyarországi fiatal. Az ide érkezők olyan programokon vesznek részt, olyan élményekkel gazdagodnak, amelyek segítenek a fiataloknak megismerni a mai Magyarországot, továbbá elősegíti az identitásukat keresők, vagy az identitásukat erősíteni vágyók hazai kapcsolatainak erősödését, akár egy életre szóló érzelmi kötődés kialakulását.

Cél: A képzés célja, hogy a nyugati magyar fiatal generáció felmenőik származási országával kapcsolatba lépve családjuk múltját, illetve saját identitásukat jobban megértsék. A programtól azt reméljük, hogy a fiatalok olyan Magyarország-élményt kapnak az itt töltött idő alatt, amely felébreszti bennük a kíváncsiságot országunk és saját múltjuk iránt.

Időtartam: évente egy alkalom

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Hungarian Human Rights Foundation (HHRF)

Eredmény: A program keretében 2012-ben és 2013-ban is 12 fő érkezett Magyarországra, akik a program során jobban megismerték családjuk szülőföldjét, valamint a magyar kulturális, társadalmi, gazdasági életet.

7.6. Hungarológia és információtechnológia konferencia

Az első konferencián és továbbképzésen a szórványban és a nyugati diaszpórában működő magyar iskolák pedagógusai vettek részt. 2012-ben a Balassi Intézet tanárokat fogadott például Svédországból, Kanadából, Argentínából, akik a nyugati diaszpórában működő magyar iskolákban tanítanak, a magyar kultúrával kapcsolatos tevékenységet folytatnak és az adott ország magyar közösségének életében aktívan részt vesznek. A kollégáknak lehetőséget kívántunk nyújtani a szakmai hálózatépítésre, és megismertettük őket a legújabb oktatási és oktatástechnológiai módszerekkel, hogy megkönnyítsük áldozatos, önkéntes munkájukat.

Cél: A diaszpórában felnövekvő újabb generáció a hétfélig és délutáni magyaroktatáson keresztül őrizze meg magyarságtudatát, mélyítse el a Magyarországgal és a magyar kultúrával kapcsolatos tudását.

Időtartam: 2011-2012

Felelős: Balassi Intézet

Eredmény: A hétfélig magyar iskolában tanító külhoni magyar pedagógusok továbbképzése, szakmai párbeszédük elősegítése.

7.7. Továbbképzések a diaszpóra közösségekben (New Brunswick, London, München, Buenos Aires, Windsor, Kanada)

A magyarországi továbbképzéseken rendszeresen megfogalmazzák a kollégák azt az igényüket, hogy a továbbképzést vezetőik a hétvégi magyar iskolákat személyesen is keressék fel, ismerjék meg problémáikat, vegyenek részt életükben és - nem utolsó sorban - a helyszínen is tartsanak továbbképzést azoknak a kollégáknak, akik munkájuk, élethelyzetük miatt nem tudnak Magyarországra utazni. A továbbképzéseken folyó szakmai munka mellett a látogatások szimbolikus jelentősége is számottevő, hiszen a kollégák számára különösen fontos, hogy magyarországi támogatóik is megismerjék munkájukat. Az identitáskonferencián lehetőség nyílt arra, hogy tájékoztassuk a kanadai magyar közösségeket a Balassi Intézet tevékenységéről, a létező ösztöndíjprogramokról és magyarországi pályázati lehetőségekről.

Cél: Továbbképzés azon tanárok számára, akik nem tudnak részt venni magyarországi képzéseken

Időtartam: 2011-2013

Felelős: Balassi Intézet

Eredmény: A továbbképzésen megismerkedhettek, tapasztalatot cserélhettek a különböző, egy országban, ám egymástól távol működő, hétvégi iskolák, valamint szakmai segítséget kaptak a Balassi Intézettől, hogy tanítási módszereikben újra és újra megújulhassanak.

7.8. Balassi Nyári Egyetem

A Balassi Nyári Egyetemen tanuló magyar származású fiatalok több mint 120 órát töltöttek nyelvtudásuk fejlesztésével, magyar történelmi, irodalmi, néprajzi stb. ismereteik elmélyítésével. Számukra külön származásnyelvi kurzusokat is meghirdettünk.

Cél: A tengerentúli diaszpórában élő magyarok számára nyelvtanulási lehetőség, illetve kulturális identitáserősítő programok biztosítása.

Időtartam: 2011-2012 augusztus

Felelős: Balassi Intézet

Eredmény: A fiatalok négy hetes magyarországi tartózkodása alatt kézzel fogható közelségbe került hozzájuk a főváros és Magyarország számtalan kulturális kincse, történelmi helyszíne és természeti szépségei. A Balassi Nyári Egyetemen a kortársaik nyújtotta közösségi élmény sokak számára meghatározó emlék marad.

7.9. Balassi-füzetek kiadása

A Balassi-füzetek sorozat elindításával egy olyan tankönyvcsomagot szeretnénk kínálni a diaszpórában működő hétvégi magyar iskolák tanárainak és diákjainak, amely figyelembe veszi a származásnyelvi módszertan sajátosságait, ez mind küllemében, mind tartalmában modern, gyermekbarát. A Miénk a vár! című első kötet azoknak szól, akik otthon is hallanak magyar szót, szüleikkel, testvéreikkel magyarul beszélnek, de az iskolai tanulmányaikat nem magyarul végzik. Az Ünnepejünk együtt! című

A KÜLHONI MAGYAROK VONATKOZÁSÁBAN

második kötet a magyarországi ünnepeköröket mutatja be, hiszen rendkívül identitáserősítő tényező az ünnepek közös megélése.

Cél: A Miénk a vár! c. füzetet 7-8 éves kortól egészen 13-14 éves korig ajánljuk. A nyelvi, nyelvhelyeségi fejlesztésen kívül célunk volt még az, hogy a gyerekek egy olyan Magyarország-képpel találkozzanak a várak világában, amelyet szívesen felkeresnének. Az első füzethez hasonlóan az Ünnepejünk együtt! olyan feladatokat és egy projektet is tartalmaz, amely a közösségi munkát is szeretné élnéltíteni a 7-13 éves diákoktól kiindulva a szüleik bevonásával együtt.

Időtartam: 2011-2012.

Felelős: Balassi Intézet

Eredmény: Tananyag létrehozása a diaszpórában működő hétfégi és délutáni magyar iskolák számára. A füzet megjelenése óta számtalan tanterv része lett az Egyesült Államoktól kezdve Argentínán át Németországig.

7.10. Hétfégi Magyar Iskolák Világtalálkozója

A négy kontinens 40 országából érkezett mintegy 100 kolléga részvételével tartott Hétfégi Magyar Iskolák Világtalálkozója során a résztvevőknek nemcsak szakmai és közösségi élményben volt részük, hanem egy hetes magyarországi tartózkodásuk alatt személyes élményeket is gyűjthettek a magyar kulturális élet kínálatából.

Cél: A mai Magyarország megismertetése, hogy diákjaik számára minél élményszerűbben tudják átadni az Egerben, Budapesten és a Balatonon szerzett tapasztalataikat.

Időtartam: 2012. július 9-15.

Felelős: Balassi Intézet

Eredmény: A külföldi magyar pedagógusok továbbképzése, szakmai párbeszédük elősegítése. A közösségteremtés mellett szakmai kapcsolatok kialakítására is lehetősége nyílt a kollégáknak: sokan hívták meg továbbképzést tartani a találkozó során megismert szakembereket.

7.11. Magyar nyelvi és magyarságismereti képzés

Magyar nyelvi és magyarságismereti ismeretek közvetítése a diaszpórából érkező magyar származású hallgatók számára.

Cél: A diaszpórában élő magyar származású fiatalok identitásának erősítése.

Időtartam: 10 hónap

Felelős: Balassai Intézet

Eredmény: évente 30 magyar származású hallgató fogadása a diaszpórából

8. Oktatás

8.1. 2012 – A Külhoni Magyar Óvodák Éve

A stratégiai dokumentumban lefektetettek alapján kiemelt éves tematikus programjainkkal a külhoni magyar oktatási intézmények megerősítését állítottuk középpontba. 2012-ben egy eddig elhanyagolt területet, az intézményi oktatás első láncszemét, az óvodákat tettük kiemelt témává: az óvodaválasztás és az óvodai-iskolai beiratkozások kérdése került fókuszba a nemzetpolitikában. A Külhoni magyar óvodák éve program 2012 kiemelkedő programja lett a nemzetpolitikában.

Cél: Az volt a célunk, hogy felhívjuk a külhoni magyarság figyelmét az anyanyelvi óvodai nevelés fontosságára, hozzájáruljunk az óvodai nevelés minőségének emeléséhez, és ösztönzőleg hassunk a szülőkre, hogy magyar óvodába írássák gyermeküket.

Időtartam: 2012.

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság

Eredmény: A programot megelőzve közel 30 szakemberrel és óvónővel egyeztettünk, hogy programunkat a valós igényeknek megfelelően alakítsuk ki. A program részeként 2012. május 9-én elindítottuk a jó gyakorlatok Kárpát-medencei körútját, amelynek során összesen 12 000 kilométert tettünk meg, mintegy 1500 gyermekkel, szüleikkel és pedagógusaikkal találkozhattunk. Készítettünk egy módszertani csomagot a pedagógusok részére 30 szakértő és a négy legjobb magyarországi főiskola bevonásával. A csomag magában foglalja az óvodapedagógiai jó gyakorlatokat, valamint a külhoni magyar szakemberek által megjelölt hiányzó módszertanokat. Ezeket a módszertani csomagokat – pontosan 3500 csomagot – minden olyan óvodába eljuttattuk a Kárpát-medencében, ahol magyar nyelven, vagy magyar nyelven is folyik nevelés. A program sikerét a számos pozitív visszajelzés mellett jelzi, hogy valódi hatást gyakorolt az óvodai beiratkozások számának növekedésére.

8.2. 2013 – A külhoni magyar kisiskolások éve

2013-ban az év programja az „A külhoni magyar kisiskolások éve” lett az oktatási intézményrendszer következő lépcsőfokára koncentrálni. A régióspecifikus programok mellett a központi motívum a közösségépítés. Arra törekszünk, hogy a gyermekek, a szülők és pedagógusok közötti közösségépítéssel erősítsük a szülők elkötelezettségét a magyar iskolaválasztás mellett. A program keretében három pályázatot írtunk ki.

Cél: Az volt célunk, hogy meggyőzzük a külhoni magyar szülőket arról, hogy gyermekeiknek a magyar anyanyelvi intézményt válasszák. Ezt a szülőket és a kisiskolásokat körülvevő közösségek megerősítésével kívántuk elérni úgy, hogy programunk fókuszába a közösségépítést állítottuk. Kiemelten odafigyelünk továbbá az óvoda és iskola közti átmenetre, a minőségi oktatás segítésére, a helyi közösségek aktívvá tételére, megkeresve és képezve egy-egy kis közösség véleményvezéreit.

Időtartam: 2013.

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság

Eredmény: A program megtervezését előzetes egyeztetések segítették: közel 50 szakemberrel, kiskolában tanító pedagógussal egyeztettünk, hogy feltérképezzük az orvosolandó problémákat, valamint megismerhessük a szülők valós motivációit. A program keretében három pályázatot írtunk ki. A pályázatokra történt háromszoros túljelentkezés bebizonyította, hogy nagy szükség van ilyen jellegű programokra. Egy Kárpát-medencei körút is zajlott, ahol minden egyes régiót felkeresve szerveztünk közösségépítő programokat gyermekek és szülők számára egyaránt. A körút során 22 helyszínrre látogattunk el, közel 5000 kiskolással, szüleikkel és pedagógusaikkal személyesen is találkoztunk. Két központi továbbképzést szerveztünk. A program keretében sor került egy Kárpát-medencei magyar gyermekorvos találkozójára a családok egységének, identitásának erősítése érdekében, amelyen közel 50 Kárpát-medencei magyar gyermekorvos vett részt. Emellett elkészült az idei módszertani csomag, amelyet valamennyi külföldi magyar iskolába eljuttatunk. A www.mienkavaros.hu honlapon játékos vetélkedőt indítottunk 6-10 éves gyerekek számára, amellyel 51 darab 100 ezer forint értékű ún. „csodasárokkal” ajándékozhatjuk meg az aktívan játszó kiskolások osztályait. Ősszel régió-specifikus továbbképzéseket szerveztünk, valamint régió-specifikus módszertani segédanyagokat készítünk és juttatunk el a külföldi magyar iskolákba.

8.3. Az erdélyi magyar felsőoktatás kiemelt fejlesztése

A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem és a Partium Keresztény Egyetem oktatási rendszerének fejlesztésére kiemelt támogatást biztosítunk. Az oktatási rendszer fejlesztése magába foglalja új szakok és karok indítását, valamint az ingatlan állomány fejlesztését, bővítését. 2012. október 2-án Orbán Viktor miniszterelnök Marosvásárhelyen elvi megállapodást írt alá a Magyar Kormány nevében a Sapientia Alapítvány, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem és a Partiumi Keresztény Egyetem vezetőivel az erdélyi magyar felsőoktatás fejlesztéséről. A megállapodás értelmében a Magyar Kormány 2014 végéig 4,16 milliárd forintot bocsát az erdélyi magyar felsőoktatási intézmények rendelkezésére, hogy az összegből fejlesztéseiket végre tudják hajtani, és képzéseiket bővíthessék. A forrásról és a finanszírozás pontos módjáról az „A Sapientia Alapítvánnyal kötendő elvi megállapodásról, és a megállapodásban foglalt célok megvalósításához szükséges forrásigényről” szóló a 1392/2012. (IX. 20.) Korm. határozat rendelkezik.

Az erdélyi magyar felsőoktatási rendszernek szerves részét képezi a „Studium Alapítvány” támogatása is, amely a marosvásárhelyi Magyar Orvostudományi és Gyógyszerészeti Egyetem háttérintézménye.

A kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet támogatása a határon túli egyházak lelkész képzését és utánpótlását hivatott biztosítani.

Cél: Az egyetemi oktatás támogatásának célja az erdélyi értelmiségi utánpótlás nevelése és az otthonmaradás lehetőségének megteremtése. A program a stratégiában megfogalmazottakkal összhangban a magyar nyelvű felsőoktatás mennyiségi kiterjesztését és minőségi emelését célozza. Az elvi megállapodás célja, hogy közösen fejlesszék és erősítsék az erdélyi magyar felsőoktatást a magyar nemzeti közösségek gyarapodása érdekében.

Időtartam: folyamatosan

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: A jelenlegi tapasztalatok alapján csökkent a szülőhazájukat elhagyó hallgatók száma, viszont a támogatás direkt hatása a későbbiekben mérhető. 2013. október 4-én számos magyarországi

és erdélyi magyar közméltóság jelenlétében átadásra került a Sapientia EMTE új kolozsvári campusa, amelyben az idei tanévtől a legmodernebb körülmények között folyhat az oktatás. Szintén kiemelt jelentőségű a Studium Orvosi Szakkönyvtár anyagának gyarapítása, a Studium Szakkönyvkiadó fejlesztése, a Studium – Tanári Lakások Szakkollégium fejlesztése, a Studium Vendégtanár Projekt és Hallgatói Ösztöndíjrendszer bővítése.

8.4. Nemzeti jelentőségű intézmények – Felsőoktatási háttérintézmények program

Erdélyben több olyan állami felsőoktatási intézmény van, amelyekben magyar nyelvű oktatás is folyik. Az egyes magyar szakok, karok és tagozatok támogatására, az azokon folyó oktatás színvonalának emelésére létrejött háttérintézményi rendszert a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. meghívásos pályázat útján, normatív módon támogatja, elősegítve a kiegyensúlyozott működést és megteremtve a tervezett fejlesztések lehetőségét. A program nyitott, abba új intézmények is bekapcsolódhatnak, amennyiben megfelelnek a nemzeti jelentőségű intézmények kritériumrendszerének.

Cél: A program a stratégiában megfogalmazottakkal összhangban a magyar nyelvű felsőoktatás minőségének emelését célozza.

Időtartam: folyamatos

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: A program révén 11 szervezet részesül összesen 16,2 millió Ft támogatásban. (Bolyai Társaság-Kolozsvár, Kolozsvári Magyar Egyetemi Intézet, Marosvásárhelyi Tanító- és Kántorképző, továbbá a Babeş-Bolyai Tudományegyetem magyar karainak 8 háttérintézménye)

8.5. A felvidéki magyar anyanyelvű oktatás fejlesztését segítő programok

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége (SZMPSZ) lehetőséget biztosít minden felvidéki magyar pedagógusnak, hogy rátermettségéhez, erejéhez, érdeklődéséhez mérten kivegye részét a felvidéki magyar oktatásügy megerősítése érdekében végzett munkából. Szakmai alapú érdekképviseleti tevékenysége mellett végzi a Magyarországról nyújtott oktatási-nevelési támogatás folyósításával kapcsolatos lebonyolítói feladatokat is, valamint továbbképzéseket, szakmai konferenciákat szervez a magyar pedagógusok számára. A szervezet nemzeti jelentőségű intézményként támogatásban részesül.

A 2004 óta működő Selye János Egyetem az első önálló felvidéki magyar egyetem, amely felsőfokú anyanyelvi oktatási lehetőséget jelent a felvidéki magyar fiatalság számára. Az intézmény református teológusok, közgazdászok, valamint a magyar tannyelvű iskolákban dolgozó pedagógusok minőségi képzését biztosítja. Az egyetem alap- és mesterfokon, valamint doktori iskolában kínál képzést.

Cél: A SZMPSZ célja a felvidéki magyar oktatásügy fejlesztése, valamint a pedagógusok érdekképviseletének biztosítása. Az Egyetem célja színvonalas, magyar nyelvű felsőoktatási képzés biztosítása a felvidéki magyarok számára.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége; Selye János Egyetem, KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége vezető szerepet vállal a felvidéki magyar oktatás ügyének képviseletében. Közösségszervező, érdekképviseleti tevékenysége a felvidéki magyar oktatási intézmények és a pedagógusok szakmai fejlesztését segítette elő. A Selye János Egyetemnek kiemelkedő szerepe van abban, hogy a Felvidéken élő magyarság az oktatás minden szintjén anyanyelvén tanulhasson. Nagyban hozzájárul a felvidéki magyar értelmiség létszámának gyarapításához, közvetve az egész közösség megerősödéséhez.

8.6. Iskolafejlesztési programok Felvidéken

A Rozsnyói Református Egyházközség alapiskoláját 1997-ben alapították. A nyelvhatár szélén létrehozott intézmény célja, hogy oktatási, nevelési tevékenysége által diákjai megőrizték és gazdagítsák a keresztyén értékeket, a magyar kultúrát és nyelvet. A régió településeiről összesen 167 tanulója van az iskolának. A megfelelő személyi feltételek biztosítottak, viszont az iskola épületének állapota már az oktatást veszélyeztette. Sürgető feladatot jelentett a tetőszerkezet, valamint a nyílászárók cseréje és a külső hőszigetelés.

A Szent István Magyar Tannyelvű Egyházi Alapiskola megnyitásával Szádudvarnokon támogatásunkkal 68 év után újra magyar tanítási nyelvű iskola nyílt. Megfelelő színvonalú magyar iskola hiányában a környező településeken élő magyar nemzetiségű gyerekeket korábban szüleik inkább szlovák tanítási nyelvű iskolába írátták. A Szent István Magyar Tannyelvű Egyházi Alapiskola létrehozói okkal bíztak benne, hogy az intézményre igény van a magyar közösségben. Átgondolt, igényfelmérésen alapuló tervek az iskola elindítására, létszámának folyamatos bővítésére és színvonalának magas szinten tartására irányultak.

Cél: A rozsnyói alapiskola épületének felújítása, annak érdekében, hogy ismét teljes körűen alkalmassá váljon oktatási célokra. A Szent István Magyar Tannyelvű Egyházi Alapiskola megnyitása, színvonalas működtetése, s ezáltal a régió magyar gyermekei számára magyar nyelvű oktatás lehetőségének biztosítása.

Időtartam: a felújítás megvalósult, a működtetés folyamatos

Felelős: Rozsnyói Református Egyházközség, KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság

Eredmény: A rozsnyói alapiskola felújítása megvalósult. Mindkét intézmény tanulói részére biztosított a megfelelő, oktatásra alkalmas környezet. Magas színvonalú, magyar nyelvű oktatás biztosítása a helyi magyar közösség számára, az iskolával egy épületben működő magyar-szlovák vegyes óvoda magyar jellegének megerősödése.

8.7. A Magyar Nemzeti Tanács felsőoktatási ösztöndíjprogramja

A Magyar Nemzeti Tanács oktatásfejlesztési stratégiájának egyik kiemelt pontját képezi, amely azzal a szándékkal indult, hogy megnövelje a szerbiai felsőoktatásban résztvevő magyar diákok számát és a közösség versenyképességét. A program részét képezi a felvételi vizsgára való felkészítés és a szerb nyelvi felzárkóztató program is. Eleme továbbá a demonstrátori program, amelynek szerepe, hogy a felsőbb éves hallgatók tapasztalataik átadása révén az első évesek segítségére legyenek a kezdeti, vala-

mint a későbbi - a tanulmányaik során adódó - nehézségek leküzdésében. Az ösztöndíj havi 120-150 eurónyi összeget jelent a hallgatók számára, amely sok szegény sorsú gyermek esetében az egyetlen esélyt jelenti a továbbtanulásra. A program megvalósításához szükséges forrásokat, 2012-től nemzeti jelentőségű programként, Magyarország biztosítja.

Cél: A vajdasági magyar ifjúság szülőföldön maradásának támogatása, a versenyképes magyar értelmiség utánpótlása.

Időtartam: A diákok tanulmányi eredményeiktől függően, egész iskolaévben kapják az ösztöndíjat.

Felelős: Magyar Nemzeti Tanács, KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: Az ösztöndíjnak köszönhetően többen döntenek a szülőföldön való továbbtanulás mellett. A diákok felzárkózását segíti a szerb nyelvi felkészítő és a demonstrátori program is. Jelenleg több mint 1000-en részesülnek felsőoktatási és több mint 200-an demonstrátori ösztöndíjban.

8.8. A szabadkai Középiskolai Diákotthon új épületszárnya és az újvidéki székhelyű Európa Kollégium munkálatainak befejezése

A Magyar Nemzeti Tanács 2010-ben elfogadott oktatásfejlesztési stratégiájában megfogalmazott célok megvalósulását segíti elő az újvidéki Európa Kollégium és a szabadkai diákotthon bővítési programja. Az Európa Kollégium egy 440 fős, a magyar egyetemi hallgatók számára szakkollégiumi tartalmakat is biztosító egyetemista otthonnak készül.

Cél: Minél több vajdasági magyar fiatal számára kedvezményes és színvonalas szálláshely biztosítása.

Időtartam: Az Európai Kollégium építése folyamatos, míg a szabadkai Középiskolai Diákotthon új épületszárnya 2012 áprilisában átadásra került.

Felelős: Magyar Nemzeti Tanács, Európa Alapítvány, KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: A szabadkai Középiskolai Diákotthon új, 110 férőhelyes épületszárnyal bővült. Az épületszárny átadására 2012 áprilisában került sor, amelynek segítségével a Diákotthon kapacitása 30%-kal nőtt, ami által lehetővé vált a vidéki, elsősorban magyar középiskolások kedvezményes és biztonságos elszállásolása a 2012/2013-as tanévtől. A kedvezményes és színvonalas kollégiumi elhelyezésnek köszönhetően, többen döntenek a szülőföldön való továbbtanulás mellett.

8.9. A vajdasági felsőoktatás fejlesztését segítő program

Az Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karát 2004-ben alapították Szabadkán, első magyar nyelvű állami felsőoktatási intézményként Szerbiában. 2009-ben akkreditálták az intézmény 8 féléves tanítói alapképzését, a 8 féléves óvóképzést (ugyancsak Bsc), valamint a 2 féléves módszertani mesterképzést. Az akkreditáció, valamint az ezzel összefüggő követelmények teljesítését (informatikai rendszer, oktatói háttér, szakirodalom) a Kar jelentős részben anyaországi támogatásokból fedezte. A 2012/2013-as akadémiai évben az Óbudai Egyetemmel együttműködve mérnök-informatika mérnök-tanár mesterképzést indított. Ahhoz, hogy a Kar eleget tegyen az egyetemmé válás feltételeinek,

további oktatási programok akkreditálása van folyamatban. A nemzeti jelentőségű intézményként biztosított magas színvonalú anyanyelvi képzéshez, a szükséges akkreditációs folyamat teljesítéséhez, valamint az épület bővítéséhez és felújításához elengedhetetlen forrásokat a Nemzetpolitikai Államtitkárság biztosítja.

Cél: Az Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karának önálló felsőoktatási intézménnyé válása érdekében a megkezdett akkreditációs folyamat és az épület bővítésének befejezése által a vajdasági magyarság részére magas színvonalú anyanyelvi felsőoktatás biztosítása a szülőföldön.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: Magyarország támogatása biztosítja a magyar tannyelvű felsőoktatási intézmény zavartalan működését és az önálló intézménnyé váláshoz szükséges további akkreditációs programok megvalósítását.

8.10. A kárpátaljai felsőoktatás támogatása

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Ukrajna egyetlen önálló, hivatalosan bejegyzett, ukrán állami akkreditációval rendelkező, magyar nyelvű alapítványi felsőoktatási intézménye. Megalakulása óta a Főiskola a kárpátaljai magyarság oktatási, szellemi és kulturális központja, amely sokoldalú és színes képzési kínálatával meghatározó szakmai és foglalkoztatási szerepet vállal. 2013. április 26-án Orbán Viktor miniszterelnök a Magyar Kormány nevében együttműködési megállapodást kötött a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolával. A megállapodás értelmében a főiskola vállalja, hogy tovább szélesíti felsőoktatási tevékenységét, a már meglévő szakokat bővíti, új akkreditált szakokat indít, és bővíti kutatótevékenységét. A Magyar Kormány pedig vállalja, hogy támogatja a magyarországi egyetemekkel való kapcsolatok szorosabbra fűzését, hozzájárul a főiskola főépületének a felújításához és helyreállításához, valamint a megfelelő személyi és tárgyi feltételek megteremtéséhez. A Főiskola nemzeti jelentőségű intézmény.

Cél: A kárpátaljai magyarság szülőföldön való boldogulását, tudományos és munkaerőpiacon való versenyképességét elősegítő magas szintű anyanyelvi felsőoktatás biztosítása, fejlesztése.

Időtartam: 2013-2014

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: A felsőfokú szakképzés beindítása a felsőfokú képzés bázisának kiszélesítését eredményezi, kibővíti a tehetséges magyar diákok továbbtanulási lehetőségeit. A támogatás biztosítja Kárpátalja egyetlen önálló, magyar felsőoktatási intézménye fennmaradását, fejlődését, stabilitását. A főiskola tanulmányi főépületének felújítása jó ütemben halad. A zavartalan stabil működés feltételeinek biztosítása hozzájárult ahhoz, hogy az idei tanévben sokkal többen jelentkeztek a beregszászi főiskolára, a 2013/2014-es tanévben 259 új jogviszonyú hallgató kezdhetette meg a tanulmányait a tavalyi 162-vel szemben. Az elvi megállapodás értelmében és igazodva a helyi igényekhez, a piaci kihívásokhoz a beregszászi intézmény már a 2012/2013-as tanévben sikeresen kezdeményezte a meglévő képzések mellé az alapiskolára épülő, felsőfokú szakképzésnek megfelelő képzések beindítását öt szakon.

8.11. A kárpátaljai egyházi közoktatás támogatása

Kárpátalján hat egyházi líceum működik: Nagydobronyi Református Líceum, Nagyberegi Református Líceum, Péterfalvi Református Líceum, Técsői Református Líceum, Munkácsi Szent István Katolikus Líceum, Karácspalvi Sztójka Sándor Görög Katolikus Líceum. A kárpátaljai történelmi egyházak mindig is fontos szerepet töltek be a kárpátaljai magyar oktatásban, aktívan részt vettek a minőségi magyar közoktatás megteremtésében. Az ukrán állam a Kárpátalján működő egyházi líceumok működtetését nem finanszírozza, annak ellenére, hogy a líceumok állami oktatási feladatokat látnak el. A Magyar Kormány kiemelten kezeli a külföldi magyar oktatási intézmények támogatását, nagy hangsúlyt fektet a kárpátaljai magyar közoktatás fejlesztésére. Minden évben biztosítja a líceumok működéséhez szükséges anyagi támogatást. 2012-től a kárpátaljai egyházi líceumok elnyerték a nemzeti jelentőségű intézmény státuszát, amely megalapozza a működésükhöz szükséges kiszámítható támogatást. A Nemzetpolitikai Államtitkárság kiemelt projektként kezeli a Nagyberegi Református Líceum és a Munkácsi Római Katolikus Líceum infrastrukturális beruházásait, a tervek szerint jövő évben mindkét beruházás átadásra kerül.

Cél: A kárpátaljai egyházi líceumok meghatározó szerepet töltenek be a magas szintű magyar nyelvű középfokú oktatás megőrzésében és fejlesztésében. Tevékenységükkel lehetőséget biztosítanak a kárpátaljai magyar diákoknak, hogy színvonalas, egyházi értékrendet képviselő, elitképzést biztosító magyar nyelvű oktatásban és nevelésben vegyenek részt.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Kárpátaljai Református Egyházkerület, Munkácsi Római Katolikus Egyházmegye, Munkácsi Görög Katolikus Egyházmegye Beregszászi Esperesi Kerülete, KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: Sikeresen rendezni a kárpátaljai egyházi líceumok folyamatos zökkenőmentes működéséhez szükséges finanszírozását a nemzeti intézmények támogatási rendszere keretén belül.

8.12. A kárpátaljai magyar nyelvű oktatás minőségét segítő programok

A minőségi magyar nyelvű oktatás elősegítése, az oktatási rendszer magyar szellemiségben történő felépítése az egyik kulcskérdés a kárpátaljai magyar közösség megmaradása, szülőföldön való boldogulása szempontjából. A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ) vált azzá az intézménnyé, amely programjaival segíti a magyar nyelvű oktatás minőségi emelését, egyben a KMPSZ a magyar pedagógusok érdekvédelmi szervezete, amely aktívan részt vesz Kárpátalja oktatáspolitikájának alakításában. Óvodapedagógusok és könyvtárosok konferenciáját, tantárgyi vetélkedőket, szavalóversenyeket, kárpátaljai és magyarországi nyári táboroztatásokat, évközi és nyári továbbképzéseket szervez kárpátaljai magyar diákok és pedagógusok részére. A KMPSZ keretén belül működik a Tankönyv- és Taneszköztanács, amelynek feladata a magyar tannyelvű oktatási intézmények tankönyvellátásának bővítése. A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség 2012-ben nemzeti jelentőségű intézménnyé vált.

Cél: A kárpátaljai magyar tannyelvű iskolák minőségi fejlesztése, a pedagógusok és a magyar nyelvű oktatás érdekeinek képviselete, illetve a pedagógusok széles körű, igényes és magas szintű képzése.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség, KIM Nemzetpolitikai Államtitikárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség programjaival hozzájárul a kárpátaljai magyar nyelvű oktatás minőségének és színvonalának emeléséhez. A KMPSZ-t a Magyar Kormány kiemelt stratégiai partnerének tekinti, ezt tükrözi, hogy több központi program szervezésében és lebonyolításában, így a „Külhoni magyar óvodák éve”, és a „Külhoni magyar kisiskolások éve” programok keretében is nagy szerepet vállalt.

8.13. Tehetségsegítő programok az esélyegyenlőség jegyében

A GENIUS Jótékonysági Alapítvány az esélyegyenlőség jegyében végez széleskörű tehetséggondozást, fejlesztést, valamint tehetségekutatást Kárpátalja magyar anyanyelvű iskolásai, egyetemi-, főiskolai hallgatói, fiatal kutatói között. Az Alapítvány több egymásra épülő, tehetségeket segítő programmal bír: tehetségnapot szervez, működteti a Kárpátaljai Felsőoktatási Tehetséggondozó Tanácsot, a Kárpátaljai Tehetségsegítő Tanácsot, szervezi a Fiatal Kutatók Konferenciáját, a Tudományos Diákköri Konferenciát, a Tehetségsegítő Szakmai Tantárgyfelelősök munkáját, 8 tehetségpontot működtet Kárpátalján. A tehetségpontokban egységesen, a Kárpátaljai Tehetségsegítő Tanács előzetesen kidolgozott tanterve alapján folyik az oktatás. A Soós Kálmán ösztöndíjprogram célja, hogy a Kárpátalján működő magyar nyelvű felsőoktatási szakok és intézmények együttműködését segítse elő.

Cél: A tehetségsegítő programok integrált rendszerének létrehozása, egyenlő hozzáférés biztosítása a tehetségsegítés területén, a tehetséges fiatalok társadalmi felelősségének növelése, minél több lehetőség biztosítása a tehetséges tanulók, hallgatók, kutatók ismereteinek, készségeinek a képzési anyagon túllépő kiszélesítésére. Külön ösztöndíjprogram segíti azokat a magyar hallgatókat, akik felsőoktatási szakjukat nem tanulhatják magyar nyelven, illetve ösztönzi a régióval kapcsolatos kutatómunkák végzését.

Időtartam: folyamatos

Felelős: GENIUS Jótékonysági Alapítvány, KIM Nemzetpolitikai Államtitikárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: A GENIUS Jótékonysági Alapítvány egységes rendszerben kezeli a tanulók tehetséggondozását a kárpátaljai magyar köz- és felsőoktatási intézményekben. A projektek, programok kárpátaljai, sokat bizonyított, magyar pedagógusok, szakemberek segítségével valósulnak meg, akik megfelelő szakmai múlttal, referenciákkal rendelkeznek a feladatok végrehajtásához.

8.14. A Magyarországon tanuló külhoni diákok továbbképzése

Képzési, kutatási program a külhoni magyar kutatói szféra utánpótlásának biztosítása érdekében.

Cél: A külhoni magyar fiatal intelligencia biztosítása, gyarapítása

Időtartam: folyamatos

Felelős: Balassi Intézet

Eredmény: A Kutatói Szakkollégiumi program keretében „Határhelyzetek” tanulmánykötet kiadása a programban résztvevő hallgatók, doktoranduszok tanulmányaiból. A Tehetséggondozó Szakkollégiumi programban átlagban 40 hallgató, fiatal kutató vesz részt, kutatási beszámolót készítenek a szemeszter végén. Két napos PhD konferenciát szerveztünk külföldi magyar doktoranduszok számára, szakmai eszmecsere és kapcsolatok kialakításának, valamint a magyar tudományos nyelv használatának gyakorlása céljából a különböző régiókból érkező külföldi magyar fiatal értelmiség számára. Az elhangzott előadások anyagaiból kötet készült. Szakkollégiumi oktatásban átlagosan 780 szakkollégiumi hallgató vesz részt évente a külföldi magyar hallgatók felsőoktatási tanulmányainak megalapozása, kiegészítése, államnyelvek oktatása a szülőföldön való boldogulás megsegítése céljából. Tanulmányutakat szerveztünk a következő helyszínekre: Prága, Vajdaság, Kárpátalja, Felvidék.

8.15. Egyetemi előkészítő képzés

Felsőoktatási előkészítő képzés a Kárpát-medencében vagy azon kívül élő magyar fiatalok számára, akik a magyar felsőoktatásban szeretnének továbbtanulni.

Cél: Kárpátaljai, vajdasági, felvidéki, csángó-magyar, horvátországi, szlovéniai vagy nyugati szóróványból érkező magyar fiatalok magyar nyelvi és szaktárgyi felkészítése az egyetemi tanulmányokra.

Időtartam: 10 hónap

Felelős: Balassi Intézet

Eredmény: évente 110 külföldi magyar hallgató fogadása

8.16. Nemzeti Kiválóság Program (TÁMOP 4.2.4/A1-11/1 Nemzeti Kiválóság Program – hazai hallgatói illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése országos program, TÁMOP 4.2.4/A2-11/1 Nemzeti Kiválóság Program – hazai hallgatói illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése konvergencia program)

A Nemzeti Kiválóság Program kimagasló oktatási, kutatási tevékenység ösztönzése érdekében jött létre, a program elősegíti a kutatói életpálya vonzóvá tételét, kutatási támogatást biztosít a kutatói életpálya minden szakaszában, és hozzájárul ahhoz, hogy a fiatalok elegendő számban szerezzenek matematikusi, mérnöki, illetve egyéb tudományos végzettséget. A tervezett támogatási rendszer hiánypótló a hazai kutatói ösztöndíj pályázati lehetőségek tükrében. A program 2012 nyarán indult.

Cél: A magyar felsőoktatás egyik fontos feladata, hogy hozzájáruljon Magyarország versenyképességének növeléséhez. Ez a versenyképes gazdaság igényeinek megfelelő innovatív munkaerő kialakításával, elismerésével és motivációjával érhető el. A fenti célok fontos eszköze a létrehozandó átfogó támogatási rendszer a tehetséges hallgatók, valamint a kiváló oktatók-kutatók teljesítményének elismerésére.

Időtartam: TÁMOP 4.2.4/A1: A megvalósítás kezdete: 2012.04.01.; A program tervezett befejezése: 2014.09.30.; TÁMOP 4.2.4/A2: A megvalósítás kezdete: 2012. június 1. A program tervezett befejezése: 2015.március 31.

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma Felsőoktatásért Felelős Államtitkárság

Eredmény: Megjelent 45 pályázati felhívás, melyből 7 pályázat a külhoni mester szakos, doktorandusz hallgatók és oktató-kutatók finanszírozását támogatja. További 3 pályázati felhívás megjelentetését tervezi a Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal. A megjelent határon túli pályázatokról főbb információk a mellékletben.

8.17. Meghívásos pályázat a külhoni magyar pedagógus szövetségek által szervezett nyári akadémiák támogatására

A Kárpát-medencében működő határon túli pedagógus szövetségek legfontosabb pedagógus-továbbképzései a nyári akadémiák, kiváló magyarországi és hazai szakemberek közreműködésével a legújabb pedagógiai-módszertani ismeretek átadásával.

Cél: A külhoni magyar közoktatás megerősítése és fejlesztése, a köznevelés minőségi mutatóinak javítása Kárpát-medencei szintű és magyarországi együttműködéssel

Időtartam: 3 hónap évente

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelésért Felelős Államtitkárság

Eredmény: Több ezer pedagógus képzése.

8.18. A külhoni magyar pedagógus szövetségek és szakmai szervezetek részére a szülőföldön megrendezendő évközi továbbképzések támogatására

A Kárpát-medencében működő külhoni pedagógus szövetségek előre meghatározott stratégia alapján készítik el az egy évre szóló, szülőföldön megrendezésre kerülő magyar nyelvű továbbképzéseket, ezek egy része akkreditált, másik részük pedig – az igényekhez való gyors reagálás kényszere miatt – évente változó képzés.

Cél: A külhoni magyar közoktatás megerősítése és fejlesztése, a köznevelés minőségi mutatóinak javítása, a régiók továbbképzési rendszerébe illő, de a magyar nyelvű képzések esetén hiánypótló továbbképzések.

Időtartam: 1 tanév

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelésért Felelős Államtitkárság

Eredmény: Több ezer pedagógus képzése.

8.19. A státusztörvény alapján a külhoni magyar pedagógusok részére a magyarországi továbbképzésekbe való csatlakozás lehetőségének biztosítása

A státusztörvény hatálya alá tartozó pedagógusok bekapcsolása a magyarországi továbbképzési rendszerbe elismert és akkreditált továbbképzésekkel.

Cél: A külhoni magyar pedagógusok által végzett szakmai munka színvonalának javítása.

Időtartam: 3 hónap évente

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelésért Felelős Államtitkárság

Eredmény: Több száz pedagógus képzése.

8.20. Pályázat a státusztörvény hatálya alá tartozó országok területén, valamint Ausztriában a tanórán kívüli, az önazonosságtudat megerősítését, a külhoni magyarság szellemi értékeinek megismertetését szolgáló magyar nyelvű közoktatási programok támogatására

Kidolgozott, részletes, az önazonosságot segítő programok alapján olyan ismeretek és készségek átadása, amelyek a tanóra keretei közé nem illenek, s amelyek minden közegben a magyar kultúrához való kötődést erősítik.

Cél: Az identitástudat megerősítése a tömbben és a szórványban az iskolán kívüli közoktatási forma keretében.

Időtartam: 1 tanév

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelésért Felelős Államtitkárság

Eredmény: Kb. ezer diák részvétele.

8.21. Meghívásos pályázat a Kárpát-medencében és a nyugati szórványban a helyi igények szerint megírt tankönyvek, kiegészítő kiadványok, tantervek elkészítésére, fejlesztésére, kiadására; a meghívott szervezetekhez köthető szakmai folyóiratok, online folyóiratok megjelentetésére; szakmai tájékoztató anyagok kiadására; tankönyves műhelyek működtetésére, fejlesztésére; a nélkülözhetetlen magyarországi tankönyv taneszközök biztosítására, tankönyves szakemberek képzésére

A külhoni magyar tankönyvírás, taneszköz készítés és szakmai-módszertani anyagok, internetes szakfolyóiratok készítése.

Cél: A külhoni tankönyves műhelyek munkájának segítése, új tankönyvek írásának és szerkesztésének, valamint magyarországi tankönyvek beszerzésének támogatása.

Időtartam: 1 tanév

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelésért Felelős Államtitkárság

Eredmény: 50-100 könyv, kiadvány elkészítése.

8.22. Pályázat a státusztörvény hatálya alá tartozó országok területén a szülőföldi anyanyelvi tematikus szaktáborok támogatására

Az anyanyelvi táborok egy-egy részterület előtérbe helyezésével az oktatás és kultúra széleskörű ismereteinek átadását teszik lehetővé.

A KÜLHONI MAGYAROK VONATKOZÁSÁBAN

Cél: Az anyanyelvi tematikus szaktáborok a magyar nyelvű közoktatás kiegészítő részeként felzárkóztató és tehetséggondozó funkciót is ellátnak kiegészítő ismeretek biztosításával, az önazonosságtudat megerősítésével.

Időtartam: 4-5 hónap

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelésért Felelős Államtitkárság

Eredmény: Kb. ezer diák táboroztatása.

8.23. A státusztörvény hatálya alá tartozó országokban, illetve Magyarországon a külhoni diákokat bekapcsoló anyanyelven folyó tanulmányi versenyek támogatására kiírt pályázat

A tantárgyi vetélkedők szinte valamennyi műveltségi területet átölelik és hozzájárulnak a kreatív tudás megerősítéséhez, a régiók és Magyarország egységes rendszerben való kezeléséhez.

Cél: A magyar nyelvű közoktatás minőségének növelése, a tehetséggondozás erősítése, a Kárpát-medencei és a magyarországi tanulmányi versenyek egészben való kezelésével

Időtartam: az előkészítéssel együtt egy tanév

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelésért Felelős Államtitkárság

Eredmény: Több ezer diák részvétele.

8.24. Julianus Testvériskolai program külhoni magyar középfokú oktatási intézmények részére

A tanulmányi kirándulások utazási költségeihez történő hozzájárulással a külhoni magyar diákok anyaországi, a Kárpát-medence többi régiójába, illetve egy régióon belül a szórványból a tömbbe, illetve ellenkező irányba történő eljutását biztosítjuk.

Cél: Lehetőséget nyújtani külhoni magyar diákok számára, hogy megismerjék az anyaország, illetve a Kárpát-medence más régióinak életét és kultúráját, továbbá hogy a programban való részvétel eredményeként az iskoláknak módjuk nyíljon intézményi együttműködést, baráti és szakmai kapcsolatokat kialakítani, illetve fenntartani egymással. A pályázat keretében határon túli magyar középiskolák magyarországi, illetve a Kárpát-medence más régióinak középiskoláihoz tett utazása támogatható.

Időtartam: tavaszi, illetve őszi időszakban 3-5 nap

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelésért Felelős Államtitkárság

Eredmény: Több ezer diák részvétele.

8.25. Részképzéses miniszteri ösztöndíjak nyújtása pályázati úton (kétfordulós pályázat: tavasz-ősz)

Évente 825 hónap időtartamú részképzés az ösztöndíj biztosítása azon külhoni magyar fiataloknak (közel 400 fő), akik a szülőföldjükön folytatnak felsőoktatási tanulmányokat és Magyarországon 1-5 hónap időtartamú részképzésben vesznek részt. Részükre 40.460 Ft/hó/fő miniszteri ösztöndíj kerül időarányos kifizetésre úgy, hogy ingyenes kollégiumi elszállásolást biztosítunk számukra a Balassi Intézet Márton Áron Szakkollégiumában.

Cél: Az anyanyelvi szaknyelv fejlesztése, a hazai könyvtár-hálózat használata, az anyaországi kutatási-tudományos kapcsolatok fejlesztése.

Időtartam: Félévente 1-5 hónap

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelésért Felelős Államtitkárság

Eredmény: 2001 óta több, mint 6000 külhoni magyar hallgató vett részt az anyaországi részképzéseken.

8.26. A magyarországi felsőoktatási intézményekben állami ösztöndíjas/államilag támogatott alap-, osztatlan és mesterképzésben résztvevő külhoni magyar hallgatók miniszteri ösztöndíja (évenkénti pályázat)

Az anyaországi államilag támogatott felsőoktatási teljes idejű alap-, egységes és mesterképzésben résztvevő külhoni magyar hallgatók közül közel 625 fő részesül a tanulmányai 10 hónapnyi időtartamára ösztöndíjban. A miniszteri ösztöndíj összege havi 17.850,- Ft/fő volt. A miniszteri ösztöndíjak jogalapját a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendeletet 26. és 26/A. §-ai jelentik.

Cél: A miniszteri ösztöndíjakkal elősegítjük tanulmányi és a hallgatók kutatási teljesítményének növelését, támogatjuk őket a tanulmányaik befejezése után a szülőföldjükre történő visszatérésben és a sikeres re-integrációjukban.

Időtartam: tanévente 10 hónap

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelésért Felelős Államtitkárság, Balassi Intézet

Eredmény: Tanévente 625 fő kap ösztöndíjat.

8.27. Fiatal külhoni magyar felsőoktatási oktatók ösztöndíja (évenkénti pályázat)

A fiatal külhoni magyar felsőoktatási oktatók ösztöndíjazásának keretében 2013-ban összesen 80 fő 36 évnél fiatalabb külhoni magyar oktató részesül évi félmillió forintos ösztöndíjban

Cél: A határon túli fiatal oktatók számára ösztöndíjak biztosítása, amellyel a tárca elő kívánja segíteni a külhoni magyar felsőoktatásban a fiatal, tudományos fokozattal rendelkező, ún. minősített oktatók számának növelését. Ez segíti a szülőföldi felsőoktatásban magyar nyelven, vagy részben magyar nyelven oktatott szakok mennyiségi növekedését, illetve hozzájárul a külhoni magyar felsőoktatás minőségének emeléséhez.

Időtartam: tanévente 10 hónap

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelésért Felelős Államtitkárság

Eredmény: Tanévente 80 ösztöndíjas fiatal külhoni magyar oktató.

8.28. Határon túli felsőoktatási intézmények támogatása

A külhoni magyar felsőoktatási intézmények működési és beruházási költségeihez történő hozzájárulás.

Cél: A külhoni magyar felsőoktatási intézmények támogatásával a szülőföldön maradás elősegítése

Időtartam: folyamatos

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelésért Felelős Államtitkárság

Eredmény: Több száz diák tudásának bővítése, szülőföldön maradás elősegítése

8.29. Magyarországi felsőoktatási intézmények határon túli kihelyezett képzéseinek támogatása

Magyarországi felsőoktatási intézmények kihelyezett képzéseinek működési és beruházási költségeihez történő hozzájárulás.

Cél: A hiányszakokon történő oktatás biztosítása szülőföldön, az egységes Kárpát-medencei oktatási tér kialakítása

Időtartam: tanév

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelésért Felelős Államtitkárság

Eredmény: Több száz diák tudásának bővítése, szülőföldön maradás elősegítése.

8.30. Természettudományok népszerűsítése, innovációs központok, interaktív kiállítások létrehozása, támogatása

Innovációs központok, természettudományos tárgyak népszerűsítését elősegítő interaktív kiállítások, parkok létrehozásának, majd kezdeti működtetésének költségeihez, valamint tudományos konferenciák, work-shopok, rendezvények költségeihez történő hozzájárulás a határon túli régiókban.

Cél: A diákok természettudományos tárgyak iránti érdeklődésének felkeltése, hiányszakokon történő továbbtanulás ösztönzése, szakemberek, fokozattal rendelkező kutatók szülőföldön tartása.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelésért Felelős Államtitkárság

Eredmény: Több száz diák természettudományos tudásának bővítése.

9. Tudomány

9.1. A Domus program és a kapcsolódó ösztöndíjrendszerek működtetése

Az MTA Domus Kuratóriuma évente ítél oda magyarországi ösztöndíjakat a világ bármely pontján dolgozó akadémiai külső köztestületi tagoknak, valamint magyar nyelven és/vagy témában dolgozó junior kutatóknak. Emellett szülőföldön felhasználható kutatási pénzeket ad a Kárpát-medencei magyar tudományosság képviselőinek, és intézménytámogatásokat a Kárpát-medence magyar tudományos civil szervezeteinek működésre, konferencia és/vagy kiadvány támogatásra.

Cél: A magyar tudományosság emelése. A Domus program egységes, akadémiai kezelése, integrált pályázati rendszer kialakítása. A Domus Kuratórium kiemelt figyelmet fordít a csoportos pályázatokra: finanszírozni kívánja a Kárpát-medencei szintű projekteket, a magyar-magyar együttműködések, a nemzeti kutatási feladatokat végző külhoni magyar kutatók munkáját.

Időtartam: 2012-től folyamatos

Felelős: Magyar Tudományos Akadémia

Eredmény: Az MTA megújult Domus Kuratóriuma integrált, elektronikus pályázati rendszerrel segíti az összehangolt, átlátható döntéshozatalt. Több pályázat érkezett, átláthatóbb rendszer, könnyebb pályázás és megalapozott döntéshozatal alakult ki. A Magyarországon felhasználható ösztöndíjak éves kerete mintegy 30 millió Ft, a szülőföldi megpályázható keret mintegy 25 millió Ft, az intézményi működést éves szinten pedig 20 millió Ft-tal segíti az Akadémia – évente így 75 millió Ft összeggel tesz eleget a magyar nyelvű és tárgyú kutatások támogatása törvényi közfeladatának. Ez évente, így 2011-13 között is, kb. 160-170 magyarországi ösztöndíjat, 100-110 szülőföldi ösztöndíjat – amiből mintegy 15 a csoportos ösztöndíjak száma – és mintegy 30 intézményi támogatást jelent.

9.2. A külhoni magyar tudományos szervezetek megerősítése, az együttműködés hatékonyságának növelése

2012. február 16-án Berlinben megalakult a Gábor Dénes Társaság a Tudományos Együttműködésért. Az MTA örömmel vette a berlini magyar követség aktív szerepvállalását egy németországi magyar tudományos testület létrehozásában, segítségükkel és néhány aktív németországi külső köztestületi tag közreműködésével sikerült létrehozni az új szervezetet. A Termini nyelvi hálózat önálló, Magyarországon bejegyzett jogi személlyé vált. A hét országban immár több mint tíz éve, az MTA Nyelvtudományi és Kisebbségkutató Intézete irányításával működő Kárpát-medencei, minden országban külön irodával rendelkező hálózat egyetlen civil szervezetté alakult. 2013. március 9-én sor került a Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács (SZMAT) tisztségviselő-választó ülésére Somorján. 2007-ben létrejött a Kolozsvári Területi Bizottság (KAB), 2008-ban a Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács, ezek tevékenységét egészíti ki a hasonló szerepet betölteni kívánó szlovákiai akadémiai testület.

Cél: Fontos feladat a Kárpát-medencén kívüli magyar tudományos közösségek erősítése, ezt szolgálja az akadémiai kezdeményezéssel létrejött új szervezet is. Tekintve, hogy a bejegyzett Termini Kutatóhálózat civil szervezet, önálló pályázatok benyújtására így jogilag is alkalmasá vált, cél ezt a lehetőséget kihasználni. A környező országokban eddig létrejött akadémiai magyar tudományos testületi szervezetek, a leendő Kárpátaljai Magyar Akadémiai Tanáccsal a Kárpát-medencei magyar tudományosság hatékony művelését hivatottak előmozdítani, hozzájárulva ezzel a magyar közösségek megmaradásához.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Magyar Tudományos Akadémia

Eredmény: Erősödik a németországi magyar tudományos közösség kohéziója. Pályázati tervek kidolgozása. A szervezet bejegyzése, alapidokumentumainak, munkatervének kidolgozása; a meglévő szlovákiai magyar tudományos szervezetekkel és a már működő regionális testületekkel való együttműködés alapjainak kialakítása.

9.3. Kapcsolattartás: a köztestület határon túlra történő kiterjesztése az 1990 óta életre hívott külső tagsági kategória és a 2000-ben létrehozott akadémiai köztestület külső tagsága beiktatásával

Akadémikusválasztás minden harmadik évben lehetséges, az akadémiai törvény alapján: 2013-ban volt tagválasztás, amikor 18 új külső tagot választott tagjai közé az MTA közgyűlése, közülük 3 főt a Kárpát-medencéből. Ma a külső tagok száma 193 fő.

Cél: a köztestület határon túlra történő kiterjesztése

Időtartam: folyamatos

Felelős: Magyar Tudományos Akadémia

Eredmény: A köztestület külső tagságának bővülése folyamatos: a tudományos fokozattal rendelkező, munkásságukat a magyar tudományossághoz is soroló kutatók, oktatók beléphetnek az akadémiai köztestületbe. 2011 óta a bővülés a következő volt: 2010 – 1197 fő, 2011 – 1260 fő, 2012 – 1485 fő, jelenleg (2013. szept.) 1546 fő.

9.4. Arany János-érem és -díj adományozása

Az Akadémia 2002 óta Arany János-éremmel és -díjjal ismeri el a külhoni tudományos, valamint a közösséget segítő teljesítményeket, eredményeket.

Cél: A külhoni tudományosság előmozdítása a teljesítmények, eredmények elismerésével, ösztönzésével.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Magyar Tudományos Akadémia

Eredmény: 2011-ben, 2012-ben és 2013-ban összesen 13 Arany János-díjat, köztük 3 Életműdíjat, valamint 7 Arany János-érmet ítelt oda a Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság a beérkezett javaslatok alapján. A díjak pénzjutalommal is járnak: az életműdíj bruttó 500 ezer Ft, a kiemelkedő tudományos teljesítményért járó díj 300 ezer Ft, a fiatal kutatói díj 200 ezer Ft.

10. Gazdaságfejlesztés

10.1. Határon átvélő együttműködést szolgáló vegyes bizottságok, fórumok tevékenységének koordinálása

A KIM Határon Átnyúló Területi Közigazgatási Kapcsolatok Főosztálya koordinációs feladatai körében gondoskodik a közigazgatási szervek határon átvélő együttműködésével foglalkozó fórumok, vegyes bizottságok, munkacsoportok ülései, szakmai, titkársági feladatai ellátásáról. A határ menti vegyes bizottságok működését az egyes kétoldalú megállapodások szabályozzák. Jelenleg négy működő vegyes bizottság van, amelyek a következő relációkban állnak fenn: magyar-szlovák, magyar-szlovén, magyar-ukrán, magyar-osztrák. A további vegyes bizottságok és fórumok alakítása folyamatban van.

Cél: A vegyes bizottságok működésének célja a helyi és területi önkormányzatok és közigazgatási szervek közötti határ menti együttműködések segítése, az információcsere, a jószomszédi kapcsolatok erősítése, ösztönzése és továbbfejlesztése. A bizottságok munkájuk során olyan kérdésekre, problémák megoldására fókuszálnak, amelyek megkönnyítik a határszakaszok két oldalán élő (nagy részben magyar nemzetiségű) lakosság mindennapi életét, a kapcsolattartást, illetve segítik a határon átvélő együttműködések kialakítását, fenntartását.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Területi Közigazgatásért és Választásokért Felelős Államtitkárság

Eredmény: A vegyes bizottságok működésének fontosabb eredményei közé tartozik a közúti infrastruktúra fejlesztésének támogatása elsősorban a szlovák határszakaszon (keret-megállapodás aláírása, miniszterelnökök szándéknyilatkozata az infrastruktúra-fejlesztésre vonatkozóan), sikeres közreműködés európai területi társulások alapításában a szlovák, illetve a szlovén határszakaszokon, illetve környezetvédelmi, gazdasági együttműködési, továbbá turisztikával kapcsolatos természetű kérések, problémák felvetése és megoldási javaslatok nyújtása minden bizottságban.

10.2. Európai Területi Társulások (ETT) jóváhagyása, pályázat kiírása számukra

Magyarországon a KIM tölti be az ETT-k nemzeti jóváhagyó hatóságának szerepét. 2011 óta minden évben pályázat kerül kiírásra a hazai székhelyű ETT-k számára központi költségvetési támogatás igénylésére. Ezt alapítási, illetve működési költségeik fedezésére használhatják fel.

Cél: Az ETT-ben részt venni kívánó települések részvételének megvizsgálása, megfelele-e a részvétel a magyar jogszabályoknak, nem sérti-e a közrendet vagy közérdeket. A Magyar Kormány támogatni kívánja a hazai ETT-k alapítását, illetve működését, hiszen azok kiemelt nemzetpolitikai jelentőséggel is bírnak.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Területi Közigazgatásért és Választásokért Felelős Államtitkárság

Eredmény: Magyarországon működik az EU-ban a legtöbb ETT. 15-ben van magyar tag és 12-nek van a székhelye Magyarországon. Jelentőségüket az adja, hogy a határ menti együttműködések ma-

gasabb szintre emelik, hiszen az ETT a határ mindkét oldalán jogi személyiséggel, teljes jogképességgel rendelkezik. Elősegítik a területi, társadalmi és gazdasági kohéziót.

10.3. Nemzeti jóváhagyó hatóságok találkozója

A 2012-es lovasberényi találkozó után, idén Budapesten került megrendezésre a találkozó, a tavalyinál azonban sokkal szélesebb körben.

Cél: A nemzeti jóváhagyó hatóságok közötti jó kapcsolat kialakítása a hatékony együttműködés és gördülékeny kommunikáció érdekében. Ezáltal az ETT-k jóváhagyási eljárásának összehangolása és adminisztratív akadályok lebontása volt a találkozó fő témája.

Időtartam: 2013. február 21-22.

Felelős: Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Területi Közigazgatásért és Választásokért Felelős Államtitkárság

Eredmény: A konferencia nagy sikert aratott. Reméljük, két találkozóval a hátunk mögött sikerült hagyományt teremtenünk, és jövőre is megrendezésre kerül a találkozó. A KEK főtitkár támogatásáról biztosította a kezdeményezést.

10.4. Határon átnyúló együttműködési programok hatékony és sikeres megvalósítása (lásd: Mellékletek)

Magyarország hat kétoldalú és egy négyoldalú határmenti program megvalósításában vesz részt, amelyek a következők: Ausztria-Magyarország, Szlovénia-Magyarország, Magyarország-Románia, Magyarország-Szlovákia, Magyarország-Horvátország, Magyarország-Szerbia és Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna Határon Átnyúló Együttműködési Program.

Támogatásra jogosult területek: az adott programban résztvevő országok határmenti megyéi.

A közös projektekbe az adott határmenti terület mindkét oldaláról egyaránt be kell vonni partnereket; a fejlesztéseknek a határ mindkét oldalán történő finanszírozással kell megvalósulniuk; a projektek eredményeinek pedig bizonyítható, érzékelhető hatással kell bírniuk mindkét oldalon.

Cél: A határon átnyúló együttműködési programok célja a határtérségek fenntartható gazdasági, társadalmi és kulturális fejlesztése. A határon átnyúló együttműködési projektek révén megvalósul a határtérség közös fejlesztése, gazdasági versenyképességének erősítése, továbbá a társadalmi és gazdasági kohézió megteremtése.

Időtartam: folyamatos (2007-2013-as, illetve 2014-2020-as költségvetési periódus)

Felelős: Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Fejlesztési Programokért Felelős Helyettes Államtitkárság

Eredmény: A 2007-2013-as költségvetési időszakban rendelkezésre álló források már lekötésre kerültek. Projektek támogatására és megvalósítására számos területen (pl. turizmus, K+F, munkaerőpiac, oktatás, kultúra, környezetvédelem, közlekedési kapcsolatok javítása) nyílt lehetőség. A 2014-2020-as határon átnyúló együttműködési programok tervezése folyamatban van. Az operatív programok

2014-ben kerülnek benyújtásra az Európai Bizottsághoz. Ezt követően újabb pályázati felhívások jelennek meg.

10.5. Wekerle Terv - A magyar gazdaság Kárpát-medencei léptékű növekedési stratégiája; A Wekerle Terv 2013. évi intézkedési terve

A Wekerle Tervnek elő kell segítenie, hogy a Kárpát-medencei térség országainak közös érdekei mentén és együttműködése útján létrejöjjenek azok az összehangolt infrastrukturális és munkaerő-piaci feltételek, amelyek a szorosabb gazdasági integrálódás, és a regionális léptékű fejlődés alapját jelentik. A térségi összefogás által erősíteni kell a Kárpát-medencei helyi vállalkozók vertikális integrációját, illetve a globális és helyi gazdaság viszonyának szorosabbra fűzését. A terv részletesebben öt területet ragad ki, melyek megvalósított intézkedései példaképp szolgálhatnak más ágazatok számára is. Ezek az ágazati kitörési pontok a jármű- és gépipari beszállítói együttműködések területe, a zöldgazdaság, az élelmiszergazdaság, a turizmus és egészségipar, valamint a kreatív ipar és az infokommunikációs szektor. Ezeket a gazdálkodó szervezeteket képessé kell tenni a nemzetköziesedésre, a külföldön való megjelenésre és helytállásra.

Cél: Magyar vállalkozások külföldi kapcsolatépítésének és Kárpát-medencei terjeszkedésének elősegítése.

Időtartam: 2013-2020

Felelős: Nemzetgazdasági Minisztérium Regionális és Kárpát-medencei Vállalkozásfejlesztési Főosztály

Eredmény: A határokon átívelő vállalkozói, üzleti kapcsolatok bővítése érdekében a Kárpát Régió Üzleti Hálózat Zártkörűen Működő Részvénytársaság létrehozása, ezen keresztül a külföldi irodahálózat üzemeltetése, szakmai programjainak megvalósítása. Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a LEADER Európai Unió belüli és harmadik országbeli területekkel való nemzetközi együttműködésre nyújtandó támogatások hatékonyabb felhasználása érdekében a határmenti LEADER térségek közötti kapcsolatépítés, projektgeneráló és pályázat-előkészítő tevékenység megvalósítása; Környezetipari Fórum - Környezetipari fejlesztések promóciója a közép-európai régióban, innovatív környezetvédelmi és vízügyi technológiák exportjának ösztönzése a térségi környezetipari beruházások és a környezetipari termékek iránti igény feltérképezésével.

11. Mezőgazdaság

11.1. Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a LEADER Európai Unión belüli és harmadik országbeli területekkel való nemzetközi együttműködés

A rendelet keretein belül támogatási kérelem benyújtására magyarországi székhellyel rendelkező LEADER Helyi Akciócsoport (HACS), működő és induló mikro, kis- és középvállalkozás, működő települési önkormányzat, települési nemzetiségi önkormányzat, önálló jogi személyiséggel rendelkező önkormányzati társulás, székhellyel vagy telephellyel rendelkező nonprofit szervezet, székhellyel vagy telephellyel rendelkező egyház és lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező természetes személy jogosult. A projekt koordinációt a LEADER Helyi Akciócsoportok látják el.

Az alábbi nemzetközi együttműködési intézkedésekre vehető igénybe támogatás:

- a) az EU-n belül: legalább egy hazai LEADER HACS és legalább egy, más EU tagállamban működő LEADER HACS között megvalósuló együttműködési projekt,
- b) együttműködés harmadik országokkal: legalább egy hazai LEADER HACS és legalább egy EU-n kívüli LEADER-megközelítés szerint szerveződött, jogi személyiséggel rendelkező csoport részvételével megvalósuló együttműködési projekt.

Cél: A LEADER nemzetközi együttműködés keretében támogatás vehető igénybe az alábbi tevékenységekre:

- beruházás jellegű fejlesztés (eszközbeszerzés, létesítmények megvalósítása, felújítása, korszerűsítése);
- közösen működtetett szervezetek és közös szerveződések kialakítása;
- kiadványok készítése;
- képzés, oktatás előkészítése és megvalósítása;
- rendezvény előkészítése és megvalósítása;
- legjobb gyakorlatok átadása, tudástranszfer;
- marketing,
- projekt menedzsment (LEADER Helyi Akciócsoportok részére);
- egyéb közösen előkészített és végrehajtott tevékenységek.

Időtartam: A támogatási kérelmet folyamatosan, 2012. október 30-tól forráskimerülésig, de legkésőbb 2013. november 29-ig lehet benyújtani.

Felelős: Vidékfejlesztési Minisztérium Vidékfejlesztési Főosztály

Eredmény: 12 Megvalósíthatósági Tanulmány esetében került kiállításra az Irányító Hatóság Hozzájáruló Nyilatkozata, közülük kettő a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal támogató határozatával is rendelkezik.

11.2. Átalvető program támogatása

A Gyulafehérvári Caritas Vidékfejlesztési részlege egy közvetlen értékesítési hálózat kiépítésén dolgozik, amely az „Átalvető” márkanév körül koncentrálódik. Kezdeményezésükkel lehetőséget kínálnak a falusi kisgazdaságok számára a termékeik értékesítésére online rendszerben a www.atalveto.ro honlapon. A program célja egy bizalmon alapuló kapcsolati hálózat kialakítása a falusi őstermelő és a városi

fogyasztó lakosság között. Azzal, hogy a helyi termékek iránti kereslet növekedéséhez hozzájárulnak, közvetve elősegítik azt is, hogy a helyi települések, kistérségek, vagy a régió gazdaságilag fejlődjön, az ott élő embereknek jobb életminőséget biztosíthasson.

Cél: Célunk, hogy ezt a jelenleg csak Hargita megyében, kezdetleges formában működő nagyszerű kezdeményezést anyagilag támogassuk, és elősegítsük Székelyföld többi részén történő elterjesztését. Távlati céljaink között szerepel a program teljes Kárpát-medencében történő meghonosítása a helyi sajátosságok figyelembevételével.

Időtartam: 2013. évtől a program kiteljesedéséig

Felelős: Vidékfejlesztési Minisztérium Parlamenti Államtitkárság

Eredmény: A program keretében már megkezdődtek a sajttanoda és a tejfeldolgozó műhely beruházási munkálatai, a megtermelt mezőgazdasági termékek feldolgozásához, csomagolásához szükséges gép-sorok beszerzésének előkészítése, valamint a népfőiskolai jellegű képzések, illetve szakképzések megszerzésének előkészületi munkálatai az udvarhelyi, csíki és gyergyói régióban.

11.3. Falugazdász hálózat kialakítása a Vajdaságban

A program keretében hozzájárulunk a Vajdaságban létrehozásra kerülő falugazdász-hálózat kialakításához, amelynek koordinálása a Vajdasági Agráregyesületek Szövetségének a feladata. A támogatás révén egyrészt biztosítjuk a feladatok elvégzéséhez szükséges technikai eszközöket, másrészt segítjük a falugazdászok felkészítését, képzését.

Cél: Célunk, hogy a falugazdászok az alábbi tevékenységeket tudják elvégezni: 1. a megtermelt javak helyben történő feldolgozását szolgáló kis- és középvállalkozások elindításához történő segítségnyújtás, 2. a helyi termékek piacra juttatásának elősegítése, 3. közreműködés a helyi kisvállalkozások piacra jutási feltételeinek megteremtésében, 4. a helyi tulajdoni viszonyok változásának nyomon követése, és a magyar gazdák folyamatos tájékoztatása, naprakész információk nyújtása a gazdák részére a jogszabályok változásaival, pályázati, illetve egyéb támogatási lehetőségekkel kapcsolatban.

Időtartam: 2013. évtől a program kiteljesedéséig

Felelős: Vidékfejlesztési Minisztérium Parlamenti Államtitkárság

Eredmény: A program keretében már megkezdte a működését a palicsi, a zentai, a magyarkanizsai és a topolyai iroda.

11.4. Vidékfejlesztési együttműködések a Kárpát-medencei külhoni magyarsággal - gyakornok program

A gyakornok program keretében külhoni felsőoktatási intézményben magyar nyelven tanuló és agrárképzésben résztvevő honfitársaink szakmai gyakorlaton vesznek részt a Vidékfejlesztési Minisztériumban és háttérintézményeiben.

Cél: A program célja, hogy a diákok megismerjék a magyar agrárigazgatást, és betekintést nyerjenek a minisztérium mindennapi munkájába.

Időtartam: 2013-2014.

Felelős: Vidékfejlesztési Minisztérium Parlamenti Államtitkárság

Eredmény: 2013. szeptemberében 20 erdélyi diák, illetve 5 kárpátaljai diák érkezett a VM-be a gyakorlók program keretében.

11.5. Szakmai tanulmányutak és találkozók megszervezése és támogatása az egyes külhoni térségek sajátosságaira tekintettel

A Vidékfejlesztési Minisztérium anyagilag hozzájárul a tanulmányutak szervezési költségeihez, illetve adott esetben a termékkörnek megfelelő, példaértékű mintagazdaság felkutatásában is segítséget nyújt.

Cél: A program célja, hogy a külhoni magyar gazdák Magyarországra látogassanak az igényeiknek megfelelő mintagazdaságok megtekintése, jó gyakorlatok, példák átvétele, illetve információszerezés céljából.

Időtartam: 2013-tól kezdve folyamatosan

Felelős: Vidékfejlesztési Minisztérium Parlamenti Államtitkárság

Eredmény: Megvalósult látogatások: 2012. szeptember 17.: II. Székely kerekasztalon megalakult húsmarha-tej munkacsoport magyarországi látogatása; 2012. november 21-24.: Mezőfalvai Zrt. tehenészeti telepének, illetve húsmarha telepének megtekintése, Családi húsmarha- és juhtelep megtekintése, Rúder major, Keszthelyi Tangazdaság Tejelő Telep megtekintése, a SZIE Mezőgazdaság- és Környezet-tudományi Kar Állattenyésztési Telepének bemutatása, prezentáció a Sáregres-Rétimajori Turisztikai Központtól, a tanulmányút során konkrét üzleti megállapodások születtek; 2013. május 22-23.: 45 kárpátaljai magyar gazda magyarországi látogatása.

11.6. Magyar élelmiszeripari-, agrárkiállításokon való részvétel biztosítása magyar gazdaszervezetek részére

A Vidékfejlesztési Minisztérium biztosítja, hogy külhoni gazdaszervezetek is jelen lehessenek, illetve képviseltethessék magukat a hazai agrár- és élelmiszeripari kiállításokon.

Cél: Célunk, hogy biztosítsuk a határon túli magyar termékek megjelenését hazai rendezésű szakmai kiállításokon, hogy a hazai közönség is tudomást szerezzen a külhoni, jellegzetes magyar termékekről. A kiállításon való részvétel által határon túli honfitársaink további ismereteket szerezhetnek az új technológiákról, eljárásokról stb.

Időtartam: 2013-tól kezdve folyamatosan

Felelős: Vidékfejlesztési Minisztérium Parlamenti Államtitkárság

Eredmény: 2013. szeptember 18-22. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállításon való részvétel biztosítása.

11.7. Külhoni partnerszervezetek működésének, programjainak támogatása

A külhoni partnerszervezetek működésének, programjainak támogatása program keretében anyagilag járulunk hozzá a határon túli gazdaszervezetek működéséhez, programjaik megvalósításához.

Cél: Támogatni kívánjuk a határon túli térségek magyar szakmai szervezeteit, hozzájárulva a helyi magyar gazdatársadalmak erősödéséhez.

Időtartam: 2011-től kezdve folyamatosan

Felelős: Vidékfejlesztési Minisztérium Parlamenti Államtitkárság

Eredmény: A VM kezdeményezésére alakult meg a közelmúltban a Muravidéki Magyar Gazdák és Vállalkozók Egyesülete, a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége Gazdaköre, valamint a felvidéki Gazdakör Polgári Társulás

11.8. Első lépés mezőgazdasági szociális program

Az Első lépés szociális programot 2012/2013 telén sikerült elindítani, amely program megvalósítását a Nemzetpolitikai Államtitkárság is támogatta. A program keretében 15 rászoruló családnak nyújtottak segítséget családi, elsősorban zöldségtermesztési szakirányú gazdaságuk beindításához. A program keretén belül támogatásban – szociális rászorultság elve alapján – elsősorban olyan családok részesültek, ahol a tanköteles gyermekek magyar tannyelvű osztályokba, óvodai csoportokba járnak.

Cél: A szociális program hozzájárul a vidék életképességének növeléséhez és a kárpátaljai magyar gazdák szülőföldjükön történő boldogulásához, ezáltal segíti a mezőgazdaság fejlődését a kárpátaljai magyarlakta régiókban.

Időtartam: 2012-2014

Felelős: Vidékfejlesztési Minisztérium Parlamenti Államtitkárság

Eredmény: 15 magyar rászoruló család számára biztosította a szülőföldön való megélhetést, boldogulást.

12. Környezetvédelem, a fenntartható fejlődés sarokpontja

12.1. Államközi kapcsolatok keretében megvalósított intézményes szakmai együttműködés

Együttműködési területek: veszélyeztetett fajok határ menti élőhelyeinek térképezése és védelme, állományszámlálása, monitorozása; kékvércse-védelmi LIFE program végrehajtása, fenntartása és nyomon követése; közös világörökség című barlangokra; magyar-szlovák határon átnyúló együttműködés keretében fejlesztések, Magyar-Szlovák Határon Átnyúló Együttműködési Program keretében két magtár felújítása; Natura 2000 területek közös kezelése, Bükki Nemzeti Park és Hargitai Községi Fejlesztési Társulás; tűzok és földikutya védelme a Kiskunsági Nemzeti Park területén; Cséffai Természeti Park védetté nyilvánítása a Körös-Maros Nemzeti Park és az Erdélyi szigethegység Természeti park együttműködésével.

Cél: A Ramsari területre közös kezelési irányelvek kidolgozása és kétoldalú együttműködési megállapodás megkötése, kapcsolattartás folyamatos kiépítése, határ mentén elhelyezkedő védett területek őrzése, védett állatok megfigyelése, adatainak felvétele, monitoringjának kiépítése, élőhelyvédelem kezeléséhez fűződő napi kapcsolattartás, védetté nyilvánításban szakmai segítség, szakmai tapasztalatcsere a védett és Natura 2000 területek kijelölésével és kezelésével kapcsolatosan, kiemelt jelentőségű fajmagmegőrzési tevékenység összehangolása a határ menti területeken.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Vidékfejlesztési Minisztérium Környezetvédelemért Felelős Államtitkárság

Eredmény: Magyar-szlovák ETE program a tűzok kutatása, réti sas és kormorán állományszámlálása, homoki kikerics monitorozása, vidra és hód térképezése, Duna-Ipoly Nemzeti Park a szlovákiai Duna menti Tájvédelmi Körzettel, kerecsensolyóm védelme (Bükki Nemzeti Park és a romániai MILVUS), kételtűek és hullók állományának felmérése az Ipoly mentén (Bükki Nemzeti Park és Cseres-hegység Tájvédelmi Körzet), mocsári teknős és hód határ menti állományának felmérése (Bükki Nemzeti Park és CHKO Stiavnické vrchy), Kárpát Euro régió turisztikai projekt (Aggteleki Nemzeti Park és szlovák Kárpát Euro régió), Hortobágyi Nemzeti Park két kapcsolata az Erdélyi Kárpát Egyesülettel és a MILVUS Csoporttal, DanubeParks és LINGUA projekt Duna-Dráva Nemzeti Park és Horvátország között, Alcsiki-medence védett és Natura 2000 területeinek kezelése a Körös-Maros Nemzeti Park a Hargita Megyei Környezetvédelmi Ügynökséggel.

12.2. Turisztikai programok összehangolt működtetése és fejlesztése a határ menti védett természeti övezetekben

Programok: turisztikai rendezvényeken való részvétel; rendszeres barlangtúrák szervezése; közös térségi turisztikai kiadványok készítése; turisztikai látogatókártya kiadása, pl. Gömör kártya, az Aggteleki Nemzeti Park és a Rozsnyói Turisztikai Információs Központ által; nemzeti parki védjegy és termékek megismerése.

Cél: a határ menti tájegységek közös természeti értékeinek megismerése, közös programszervezés, alkalmoszerű feladatok végrehajtása, kiadványok, közös terepbejárások, szakmai tapasztalatcsere

Időtartam: folyamatos

Felelős: Vidékfejlesztési Minisztérium Környezetvédelemért Felelős Államtitkárság

Eredmény: Magyar Nemzeti Parkok Hete rendezvényen részvétel, szakmai konzultáció, előadások tartása, közös térségi turisztikai kiadványok (Aggteleki Nemzeti Park és Rozsnyói Turisztikai Információs Központ), Hármashatár Túra (Őrségi Nemzeti Park és Goricko Nemzeti Park közösen)

12.3. Természetvédelmi, oktatási és környezetnevelési módszerek

Módszerek: iskolák támogatása természetvédelmi és turisztikai kiadványokkal; szlovákiai településekről gyerekek táboroztatása, ahol megismerik a Hanság és a Szigetköz élővilágát; az egész Kárpát-medencére kiterjedő tanulmányi versenyek megrendezése; nemzeti parkjaink ajándék nyári táborhely felajánlásával támogatják a versenyeket; bemutatóközpontok segítik a saját élményen alapuló környezeti oktatást.

Cél: oktatóközpontok kialakítása, közoktatásban résztvevő gyerekek számára a természetvédelem és környezettudatos gondolkodás kialakulásának elősegítése, dokumentumok átadása, cseréje, együttműködés az erdei iskolák és óvodák működésében, továbbá a környezet-, és természetismereti tanulmányi versenyeken a külföldi magyar részvétel elősegítése, erdei iskolában környezeti nevelés elősegítése, saját élményein alapuló tapasztalatcsere ornitológiai témában

Időtartam: folyamatos

Felelős: Vidékfejlesztési Minisztérium Környezetvédelemért Felelős Államtitkárság

Eredmény: Szigetközi Természetvédelmi Tábor, évente tanulócsoporthoz több napos tanulmányút a Fertő Hanság Nemzeti Park és a székelyudvarhelyi Kis Gergely Református Gimnáziummal, Aggteleki Nemzeti Park és Rozsnyói Református Egyházközség Alapiskolája és Fábry Zoltán Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola, Békás-szoros- Nagyhadgyász Nemzeti Park tanulmányút

12.4. Természetvédelmi területek összehangolt kezelése, közös infrastruktúra fejlesztés megszervezése, közös természeti értékek, élőhelyek védelme, élőhely-rehabilitáció

Fontos feladat volt a Királyréti Oktatóközpont fejlesztése, az Ipoly menti tanösvények létesítése, az Ipoly völgy természetvédelmi kutatás megvalósítása a Duna-Ipoly Nemzeti Park és a szlovák Ipelska Unia-val, csakúgy, mint a Geopark fejlesztés létrehozása a Bükk Nemzeti Park és a szlovák Geopark Novograd Egyesülettel. Szakmai együttműködést alakítottunk az Aggteleki Nemzeti Park és Slovensky Hucul Klub között. Állategészségügyi monitoring rendszer alakult pl. a madárinfluenza betegség, ill. vonuló és gyülekező madártömegek és kisméltók esetén terjesztett betegségek helyzetének megismerésére a Kiskunsági Nemzeti Park és a Szegedi Vadaspark a Vajdaság-i Palicsi Állatkerttel közös megfigyelésben.

Cél: A külföldi nemzettársak által lakott térségeket érintő élőhely-rekonstrukciók és védelmi programok közös végrehajtása, közös pályázatok elkészítése és a fejlesztések megvalósítása, tapasztalatcsere a szikes gyepek és a szikes élőhelyek kezeléséről, kiemelt geológiai érték megismertetése a nagyközön-séggel (pl. Kiskunsági Nemzeti Park).

Időtartam: folyamatos

Felelős: Vidékfejlesztési Minisztérium Környezetvédelemért Felelős Államtitkárság

Eredmény: A Mokrini Tűzokrezervátum tűzokállományának megőrzése, fejlesztése. Fajmegőrzési tevékenység a Körös-Maros Nemzeti Park és a Vajdasági Tartományi Természetvédelmi Intézet között. Kiemelt jelentőségű madárfajok tevékenységének összehangolása a határ menti észak-bánsági területeken. Szakmai együttműködés gyakorlati megvalósítása a természetvédelem és a kulturális kapcsolatok terén, DanubeParks projekt eredménye a Kopácsi-rét Természeti Park a Duna-Dráva Nemzeti Park és Horvátország együttműködés eredménye, Börzsönyben élőhelyfejlesztési projekt Duna-Ípoly Nemzeti Park és szlovák HUSK ETE

12.5. A nemzeti parkok igazgatási területén magyar megyék, városok és községek között fennálló testvérvárosi, testvérmegyei kapcsolatokra támaszkodó természetvédelmi együttműködés

Az évente megrendezésre kerülő Jeles Napok (Víz Világnapja, Föld Világnapja, Biodiverzitás Világnapja, Madarak és Fák Napja, stb.) alkalmával pedagógusoknak, gyerekeknek rendezvények szervezése. Közös természetismereti vetélkedő megrendezése. Szakmai utak szervezése nemzeti parkban dolgozó erdész kollegáknak a Fertő-Hanság Nemzeti Park és Aradi Erdészeti igazgatóság között.

Cél: Természetvédelmi programok szervezése: évente ismétlődően a Jeles Napok környezettudatos megünneplése, megrendezésében segítségnyújtás. Természetvédelmi területen közös tanösvények bejárása, megismerése, szakmai tanulmányutak szervezése, tapasztalatok megbeszélése, közös kiadványok, dvd-k és szóróanyagok készítése.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Vidékfejlesztési Minisztérium Környezetvédelemért Felelős Államtitkárság

Eredmény: Sarród és a kárpátaljai Csongor testvérváros szerepe a Fertő-Hanság Nemzeti Park programjaira épül, Börzsönyben környezeti nevelési projekt működik, erdei iskolát alapítottunk, természetvédelmi vetélkedőkre kerül sor.

13. Kultúra. Kulturális örökségvédelem

13.1. Együttműködési megállapodás a „Határon túli magyar kulturális örökség megóvása támogatási programjáról”

2012-ben a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Nemzetpolitikáért Felelős Államtitkársága, az Emberi Erőforrások Minisztériumának Kultúráért, valamint az Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága, illetve a Balassi Intézet, a Forster Gyula Nemzeti Örökséggazdálkodási és Szolgáltatási Központ és a Teleki László Alapítvány vezetője együttműködési megállapodást kötött a „Határon túli magyar kulturális örökség megóvása támogatási programjáról”. Az összefogásnak köszönhetően újraindult az 1999-ben a Magyar Kormány által életre hívott, és 2006-ban megszakított Nemzeti Örökség Program.

Időtartam: 2012 óta folyamatos

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkárság, Teleki László Alapítvány, Balassi Intézet, Forster Gyula Nemzeti Örökséggazdálkodási és Szolgáltatási Központ

Eredmény: Az összefogás eredményeként újjászervezett program számottevő, kézzelfogható eredményeket mutathat fel. A program keretében számos épített örökség menekült meg a biztos pusztulástól, valamint a program megerősítette a külhoni közösségek magyarságtudatát, és az egész magyarság összetartozástudatát. 2011-ben 15 millió Ft-ból újult meg a mezőegcsei (Kárpátalja) Kajdy kúria tetőszerkezete, a vedresábrányi (Erdély) középkori templom (I. ütem), a borbereki (Erdély) középkori templom toronysisakja és feltárássra került a szászsebes (Erdély) középkori templomának gótikus ablaka. 2012-ben befejeződött a vedresábrányi templom teljes külső-belső felújítása, a mezőegcsei Kajdy kúria teljes felújítása (II. ütem), továbbá megtörtént az alvinci (Erdély) református templom nyílászáróinak cseréje, megkezdődött a belső felújítása (I. ütem). Azévből helyreállították a radnóti (Erdély) Kornis-Bethlen-Rákóczy kastély leégett bástyájának tetőszerkezetét, a székelydályai (Erdély) református templom kazettás mennyezetét, illetve befejeződött a tornai (Szlovákia) római katolikus templom felújítása. 2013-ban befejeződött a vedresábrányi Árpád-kori templom, az alvinci református templom és a mezőegcsei Kajdy kúria teljes külső-belső felújítása. Kiepültek a magyarvistai (Erdély) református templom drénrendszere és a támfal vízátereszai, helyreálltak a magyariszováti (Erdély) unitárius templom körérszletei, a radnóti Kornis Rákóczy kastély és a felsővályi (Szlovákia) református templom tetőszerkezetete. Megtörtént a gyulafehérvári (Erdély) Római Katolikus Székesegyház fejedelmi kapujának kőrestaurálása, a siteri (Erdély) református templom falképrestaurálása, megújult az égei (Erdély) református templom héjazata és faberendezése, valamint a halmágyi (Erdély) evangélikus templom teteje. 2013 áprilisában megnyílt a „Megújuló épített örökségünk - értékmentés a Kárpát-medencében” c. időszaki kiállítás a Magyarság Házában, amelynek tablói az elmúlt időszakban folyt és a jelenleg is zajló munkálatokba engedtek betekintést.

13.2. Erdélyi nemzeti jelentőségű intézmények – „Jelentős szakmai és kulturális intézmények működésének támogatási programja”, valamint a „Színházak, bábszínházak, néptáncgyűttesek támogatási programja”

A Jelentős szakmai és kulturális intézmények működésének támogatási programja, valamint a Színházak, bábszínházak, néptáncgyűttesek támogatási programja az erdélyi magyar kulturális intézményrendszer stabilitását kívánja megerősíteni kiszámítható, normatív támogatást biztosítva.

A KÜLHONI MAGYAROK VONATKOZÁSÁBAN

Cél: A külhoni magyar közösségek kulturális intézményrendszerének megerősítése és fejlesztése, továbbá minőségi programok szervezéséhez szükséges feltételrendszer megteremtése.

Időtartam: folyamatos

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: A két program keretében mintegy 100 kulturális szervezet, színház, bábszínház és táncegyüttes részesült összesen 120 millió Ft támogatásban, biztosítva a tervezés során megfogalmazott célok megvalósulását.

13.3. Nemzeti jelentőségű intézmények – A felvidéki magyar kultúra támogatása

A Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség (CSEMADOK) kulturális, hagyományörző programok szervezésével jelentős mértékben hozzájárul a felvidéki magyarság kultúrájának, népi hagyományainak továbbörökítéséhez, azok megőrzéséhez. Országos szervezetét 17 területi választmány, 420 alapszervezet és megközelítőleg 50 000 fős taglétszám alkotja, így szinte teljesen lefedi a magyarlakta régiókat.

A több évtizedes hagyományra visszatekintő Komáromi Jókai Színház kiemelkedő szerepet tölt be a felvidéki magyarság közművelődésében. Színvonalas művészeti tevékenysége Magyarországon is ismert és elismert, a Felvidék magyarlakta dél-nyugati régiójának kulturális életében pedig pótolhatatlan jelentőségű.

A magyar nyelvű színjátszásnak Kassán régi hagyományai vannak. Részben ezen tradíciókra épül a Kassai Thália Színház, amely színjátszó tevékenységével jelentős mértékben gazdagítja a felvidéki magyar közösség kulturális életét. Kiemelkedő fontosságú a színház tájolási tevékenysége, a társulat a térség magyar településeire is eljuttatja a színjátszást, művészeti élményekkel gazdagítva a régióbeli magyar lakosságot.

Cél: A felvidéki magyar közösség kulturális életének szervezése, gazdagítása, hagyományainak megőrzése, továbbadása az új nemzedékek számára.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Csemadok; Komáromi Jókai Színház; Kassai Thália Színház; KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: A Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség kiemelkedő szerepet tölt be a kultúra, hagyományörzés és a fiatalság nemzeti öntudatra nevelése terén. Átszövi a felvidéki magyar közösség egészét, szerves részét képezve kulturális életének. A Komáromi Jókai Színház és a Kassai Thália Színház a magyar nemzeti kultúra őrzésében, ápolásában, művészeti igényű megjelenítésében kiemelkedően fontos szerepet tölt be.

13.4. A vajdasági Magyar Nemzeti Tanács kiemelt jelentőségű kulturális programjai

A Magyar Nemzeti Tanács 2011 novemberében elfogadott kulturális stratégiájának szerves részét képezik a kiemelt jelentőségű kulturális programok: a digitalizálás, a „Vajdasági magyar képzőművészet

1830-1930” című állandó kiállítás felállítása, a kulturális szigetek létrehozása, az 1941-1948 közötti levéltári kutatások és oral history, a vajdasági magyar épített örökség állagmegőrzése, a néptánc oktatók képzése, emlékhelyek és parkok állítása.

Cél: Az egységes és strukturált elképzelés révén lehetőség nyílik a délvidéki kulturális élet új alapokra helyezésére és megerősítésére. A stratégia megvalósítását szolgáló cselekvési program szerves részét képezik az MNT kiemelt kulturális programjai.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Magyar Nemzeti Tanács, KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: A Magyar Nemzeti Tanács 2012-2018-as időszakra elfogadott kulturális stratégiájával egy új szemléletmód honosodott meg a kultúrához való hozzáállás, és az arról való gondolkodás, gondoskodás területén.

13.5. Kárpátaljai közművelődési és kulturális programok támogatása

Kárpátalján számos kulturális intézmény kiemelkedő szerepet vállal a magyar nemzeti kultúra, művészet megmaradásában és fejlődésében. A helyi magyar kultúra sajátosságait figyelembe véve koordinálják a művészi társadalom szakmai előrehaladását, a Kárpát-medencei magyar nemzetrészek közötti kapcsolattartást és együttműködést. Ezen intézmények köréből a kiemelkedő tevékenységet folytató szervezetek nemzeti jelentőségű intézményként is részesülnek magyar állami támogatásban, így például a Kárpátaljai Magyar Képző- és Iparművészek Révész Imre Társasága, amely képviseli a régióban alkotó magyar képző- és iparművészeket. A Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház tevékenységével, hazai előadásával és határon túli fellépéseivel segíti a színházi kultúra megerősítését. Közművelődési feladatokat lát el az újonnan megalakult Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet, amelynek programjai is külön támogatásban részesülnek. A szervezet feladatának tekinti, hogy elérhetővé tegye a kultúrát a közösség tagjai számára, illetve felvállalja a kárpátaljai magyarság hagyományainak, kultúrájának, világlátásának közvetítését a Kárpát-medencében.

Cél: A felsorolt szervezetek célja, hogy a kultúra által továbbépítsék, erősítsék, fejlesszék a kárpátaljai magyar közösség önazonosságát, magyar identitását.

Időtartam: folyamatos

Felelős: a Kárpátaljai Magyar Képző- és Iparművészek Révész Imre Társasága, a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház, a Pro Cultura Subcarpathica, KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: Az intézmények szervezésében rendszeresen tárlatok, kiállítások, színházi előadások, kulturális programok kerülnek megrendezésre.

13.6. Kárpátaljai Magyar Értéktár összeállítása

A Kárpátaljai Népfőiskolai Egyesületet kárpátaljai magyar értelmiségiek egy csoportja alapította. Az egyesület egyik kiemelkedő programja a kárpátaljai tájegységi, települési értéktár létrehozása.

A program során elkészült egy adatbázis, amelybe a tájegység nemzeti értékeit tartalmazó adatok kerültek be. Ennek érdekében kérdőíves felmérést végeztek, amely a helyi aktivitások bevonásával valósult meg. A kérdőívek adatai alapul szolgálnak a készülő Kárpátaljai Magyar Értéktárhoz, mely a későbbiekben tovább bővíthető. Az adatbázis tisztítását követően az Egyesület tervezi egy részletes elemző tanulmány elkészítését, néprajzi tájegységek, régiók kijelölését, valamint az adatok honlapon történő közzétételét, és a Magyar Értéktárba való beillesztését.

Cél: A közösségépítés és az ismeretek minél szélesebb körű terjesztése az összmagyarság, ezen belül a kárpátaljai magyarság körében a nemzeti identitás megőrzése érdekében.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Kárpátaljai Népfőiskolai Egyesület

Eredmény: Az Egyesület a Kárpátaljai Magyar Értéktár összeállítása során a nemzeti, történelmi és természetvédelmi értékek mellett fontos szempontnak tartotta, hogy olyan helyi, az adott közösség szempontjából fontosnak tartott értékek is bekerüljenek az értéktárba, amelyek az összmagyarság érdeklődésére is számot tarthatnak, s egyúttal erősítik a kárpátaljai magyarság nemzeti identitását.

13.7. Magyar-horvát kétoldalú kulturális együttműködés

A Horvát Köztársaság Kulturális Minisztériumával a jogelőd Nemzeti Erőforrás Minisztériuma kötött kulturális együttműködési programot a 2012-2014-évekre.

Cél: A kül- és nemzetpolitikai szempontból fontos, szomszédos országokkal való együttműködés elősegítése.

Időtartam: 2012-2014

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkárság

Eredmény: A programban szereplő együttműködési tervek teljesítésére törekszünk

13.8. Magyar-szlovák kétoldalú kulturális együttműködés

A 2011. április 7-én aláírt jogelőd Nemzeti Erőforrások Minisztériuma és a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma közötti kulturális együttműködési program a 2011-2014. évekre.

Cél: A kül- és nemzetpolitikai szempontból fontos, szomszédos országokkal való együttműködés elősegítése

Időtartam: 2011-2014

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkárság

Eredmény: A megállapodásban rögzített tervek teljesítése

14. Civil szervezetek

14.1. A Kisebbségi Jogvédő Intézet létrehozása, működése

A magyar nemzetpolitika egyik sarokpontja, hogy rendkívül fontos, hogy a magyarságuk miatt jogsérelmet szenvedett emberek azt érezzék, nincsenek magukra hagyva. Mögöttük áll a Magyar Kormány, és kész a szükséges segítséget megadni nekik. Azért, hogy a külhoni magyarság képes legyen élni jelenlegi jogaival, és többletjogokat érhessen el, a külhoni magyarság jogvédelmének és jogtudatosságának megerősítése kiemelt feladata lett a nemzetpolitikának. A Kisebbségi Jogvédő Alapítvány és operatív szerve, a Kisebbségi Jogvédő Intézet 2012 júniusában állt fel.

Cél: A külhoni magyarság jogi megerősödése. Magyarország arra törekszik, hogy a szomszédos államok minél szélesebb körű jogokat biztosítsanak az adott államban élő magyar közösségeknek, védjék és biztosítsák kisebbségeik egyéni és kollektív jogait. Célunk, hogy a magyar közösségek minél nagyobb mértékben dönthessenek az őket érintő kérdésekben.

Időtartam: 2012 júniusa óta folyamatos

Felelős: Kisebbségi Jogvédő Intézet

Eredmény: A Kisebbségi Jogvédő Intézet a Nemzetpolitikai Kutatóintézettel társ szervezésben két ízben, 2012 és 2013 júliusában nyári egyetemet szervezett „Kisebbségvédelem Európában” címmel Piliscsabán, amellyel célunk, hogy elősegítsük a fiatal jogászok képzését, és egy hálózat kiépítését köztük. Az Intézet pályázatot hirdetett, amelynek keretében anyagi támogatást nyújt a határon túli magyarok jogsegélyében szerepet vállaló jogtanácsosoknak, ügyvédeknek, ügyvédi irodáknak és civil jogvédő szervezeteknek, akik hozzájárulnak a külhoni magyarokat magyarságukkal összefüggésben ért jogsérelmek feltárásához és/vagy annak orvoslásához, jogi védelmet nyújtva számukra. Ma tizenhárom partnerszervezettel rendelkezik az Intézet, és több egyedi ügyet támogat.

14.2. Pro Civis Polgári Társulás

A Pro Civis Polgári Társulás a felvidéki magyarok által lakott települések önkormányzatainak szakmai tevékenységét támogatja, összehangolja, és szervezeti keretet biztosít együttműködésüknek. Az önkormányzatok munkájának eredményességéhez az Önkormányzati Szemle című szaklap megjelentetésével, az önkormányzati munka szempontjából lényeges alapjogszabályok magyar nyelvű fordításával és a magyar nyelv hivatali használatának szorgalmazásával járul hozzá.

Cél: A magyarlakta települések önkormányzatainak összefogása, a magyar nyelvhasználat elterjesztése a hivatali életben.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Pro Civis Polgári Társulás

Eredmény: A Pro Civis Polgári Társulás a határon túli magyarság érdekében egyedülálló, hiánypótló munkát végez a magyarlakta területek önkormányzatainak összefogása és szakmai támogatása terén. A közigazgatást érintő jogszabályok magyar nyelvre fordításával, önkormányzati szaklap megjelen-

tetésével, magyar nyelvű úrlapok elkészítésével és terjesztésével elősegíti a felvidéki magyar közösség anyanyelvének minél szélesebb körben történő használatát.

14.3. Nemzeti Együttműködési Alap Nemzeti Összetartozás Kollégiumának támogatásával külhoni civil szervezetek által megvalósuló szakmai projektek támogatása

Cél: A Kárpát-medencei civil háló folyamatos erősítése

Időtartam: folyamatos

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma, Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság

Eredmény: folyamatos

15. Egyház

15.1. Egyházi oktatási intézmények támogatása

Az egyházi oktatást kiemelten támogatjuk a külhoni magyar közösségekben. A korábbi (szórvány, oktatás) fejezetekben felsorolt intézmények közül nagyon sokat a magyar történelmi egyházak működtetnek. A magyar állam ezek működéséhez és fejlesztéséhez való hozzájárulását az előző fejezetek tartalmazzák.

Cél: A magyar történelmi egyházak által működtetett iskolák támogatása, megerősítése, a magyar identitás megtartására irányuló hiánypótló szerepük segítése.

Időtartam: folyamatos

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: Az egyházi oktatási intézmények támogatása által garantáljuk működésüket, hozzájárulunk infrastrukturális fejlesztéseikhez, ezáltal megerősítve nemzetpolitikai szerepüket a külhoni magyar közösségek körében.

15.2. Az erdélyi protestáns teológiai oktatás támogatása

Az erdélyi magyarság egyik kiemelkedő teljesítménye, hogy a nehézségek ellenére működteti az évszázados hagyománnyal bíró Protestáns Teológiai Intézetet. Az anyanyelvű pasztorizáció gátolja az asszimilációt, és nagyban hozzájárul a nemzeti identitás reprodukciójához, ezért a Protestáns Teológiai Intézet nemzeti jelentőségű intézmények közé sorolását kiemelten indokoltnak tartjuk.

Cél: Az erdélyi magyar protestáns egyházak lelkészutánpótlásának biztosítása, az anyanyelvű pasztorizáció kiszélesítése, támogatása.

Időtartam: Folyamatos.

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: Az erdélyi magyar protestáns egyházak lelkészképző intézménye, a Protestáns Teológiai Intézet besorolást nyert a Nemzeti jelentőségű intézmények körébe, így normatív támogatásban részesül.

15.3. A külhoni magyar egyházak érdekeinek képviselete nemzetközi relációkban

Cél: Közvetlen kapcsolat kialakítása a szomszédos államok egyházi és nemzetiségi ügyekben illetékes állami vezetőivel, illetve nem magyar egyházi vezetőivel. Kiemelkedő ügyek: ingatlan restitúciós kérdések (szabályozás, végrehajtási folyamatok), elkobzott egyházi anyakönyvek visszaszolgáltatásának kérdései.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Nemzetpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettes, KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Emberi Erőforrások Minisztériuma, Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság

Eredmény: folyamatos

15.4. Egyházi ingatlanok (templomok, közösségi terek, egyházi épületek) rekonstrukciója

Cél: Az összmagyar társadalom javát szolgáló konkrét egyházi kezdeményezések állami támogatása egyházi oktatási programok támogatása (Templom és Iskola), hátrányos helyzetű kistelepülések felzárkózása egyházi komplex programjainak támogatása (Testi és lelki kenyér), egyházi szórványprogramok támogatása (2011. és 2012.), egyházak közösségi célú programjainak és beruházásainak támogatása, valamint az egyházak beruházási és rekonstrukciós támogatása által.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma, Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság

Eredmény: 2011-2013 között összesen közel 1,2 milliárd Ft-ból megvalósuló programok és rekonstrukciók

15.5. Az 5000 fő alatti településen szolgálatot teljesítő lelkészek jövedelempótló támogatása

Cél: A magyarság megmaradását szolgáló helyi egyházi személyek pasztorációs tevékenységének segítése

Időtartam: 2011-2013.

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma, Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság

Eredmény: 2011-2013 között minden évben 160-160 millió Ft összegű támogatás eljuttatása.

16. Ifjúság

16.1. A Erzsébet-tábor működtetése

A Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány az Erzsébet-program keretében két éve magyarországi és külföldi gyermekek számára biztosít táboroztatást Magyarországon, amelyre évente meghívásos pályázatot ír ki a Kárpát-medence országában (6 régió) nemzeti kisebbségben, illetve szórványhelyzetben élő gyermekek részvételére. A pályázat 8-14 év közti tanulók (1 csoport, 10 fő táborozó gyermek mellé egy kísérő) számára kerül kiírásra. A táborban való részvétel költségeit a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány fedezi, az utaztatási költségek a Bethlen Gábor Alapból kerülnek finanszírozásra. A táborozó gyermekek szüleinek egy jelképes önrészt (1000 Ft/fő) kell befizetniük.

Cél: A lebonyolításban résztvevő szervezetek a kiválasztásnál szem előtt tartják többek között a gyermekek szociális helyzetét, illetve a magyar kultúra ápolásában folytatott tevékenységüket is (néptánc, népdaléneklés, cserkészet, anyanyelvi és történelmi vetélkedőkön elért eredmények, stb.).

Időtartam: folyamatos

Felelős: Nemzeti Üdülési Alapítvány, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: A Zánkán megrendezett táborba közel 1000 fő érkezett határon túlról. A tábor programjai között szerepelnek táncházak, valamint különböző foglalkozások is. Az eddigi visszajelzések alapján a tábor nem csak a magyarságtudat megerősödését segítette elő, hanem a szórványban élő gyermekek fokozottabb érdeklődését a helyi anyanyelv-ápolási foglalkozások iránt.

16.2. A Nemzeti Ifjúsági Stratégia cselekvési terve 2012–2013.

A 2012 decemberében elfogadott cselekvési terv szerint a világon működő magyar ifjúsági szervezetek munkáját össze kell hangolni a közös nemzetpolitikai célkitűzések megvalósítása érdekében. Működtetni kell a Magyar Ifjúsági Konferenciát. A MIK évente két alkalommal ülésezik: a tavaszi ülés jellemzően külföldi magyarok környezetében, az őszi konferencia pedig Magyarországon kerül megrendezésre.

Cél: Meg kell teremteni a magyar ifjúsági munka szereplőinek nemzetközi kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a szomszédos országokra. E megkívánt kapcsolatrendszer túlmutat a közösségi (európai) és nemzetközi minőségen, nemzetpolitikai célokat szolgál. Támogatni kell a határon átnyúló ifjúsági kapcsolatokat, különösen a magyar-magyar együttműködéseket. Támogatni kell ennek érdekében a meglévő határ menti és egyéb együttműködési formákat és fel kell tárni a további együttműködési lehetőségeket.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma Sportért és Ifjúságért Felelős Államtitkárság

Eredmény: Magyar Ifjúsági Konferencia működtetése: 2012-ben: 2 konferencia, 2 képzés; 2013-ban, eddig: 1 konferencia, 1 képzés; A határon átnyúló ifjúsági kapcsolatok, együttműködések támogatása a Gyermek- és Ifjúsági Alapprogram által kiírt pályázatok révén.

16.3. A „Jelentés az Ifjúsági Szakmai Egyeztető Fórum (ISZEF) tevékenységéről a Nemzeti Ifjúsági Stratégia II. Cselekvési Tervének megvalósítása kapcsán” elnevezésű, hamarosan megjelenő dokumentumban szereplő ajánlások

Az ISZEF feladata a központi államigazgatási szervek ifjúsági feladataival, különösen a Nemzeti Ifjúsági Stratégiában megfogalmazott célok végrehajtásával kapcsolatos tevékenységek összehangolása, az ifjúsági korosztályt érintő fejlesztési irányok kijelölése, ajánlások megfogalmazása.

Cél: A Nemzeti Ifjúsági Stratégia II. Cselekvési Tervének megvalósítása kapcsán, az ISZEF tevékenységéről készülő jelentés 15 ajánlást fogalmaz meg a Magyar Ifjúsági Konferencia (MIK) működésével kapcsolatban.

Időtartam: folyamatos

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma Sportért és Ifjúságért Felelős Államtitkárság

Eredmény: A dokumentum kiadása folyamatban van.

17. Média

17.1. Továbbképzések tartása a külhoni régiókban dolgozó televíziós, rádiós és írott sajtós újságíróknak

A Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap régiónként 2-4 napos továbbképzéseket szervezett, amelyen 20-60 helyi, de a magyarországi közszolgálati médiának (is) dolgozó újságíró vett részt. A képzés gyakorlat-orientált, plenáris előadásokból és szakterületenként részletesebb foglalkozásokból állt. Az oktatók, szakmai vezetők az MTVA műsorkészítői, akik napi szinten dolgoznak a tudósítók anyagaival.

Cél: A külhoni tudósítók által készített anyagok minőségének emelése, a visszajelzés lehetőségének megteremtése az ezen anyagokból építkező műsorok készítői és a tudósítók között. A fiatal, kevés szakmai tapasztalattal rendelkező tudósítók továbbképzése, ismereteik elmélyítése.

Időtartam: 2012. szeptember 1-2: Vajdaságban, Szabadkán; 2012. november 14-17: Erdélyben, Csíksomlyón; 2013. február 20-24 Felvidéken, Ragyolcon; 2013. április 5-7: Muravidéken, Lendván; 2013. június 4-6: Horvátországban, Eszéken; 2013. június 6-7: Vajdaságban, Szabadkán.

Felelős: Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap

Eredmény: Rendszeresebbé vált a kapcsolat egyes tudósítókkal, több műsor számára küldenek témajavaslatokat, érezhetően emelkedett az általuk készített anyagok színvonala, a megvalósítás módja, a témaválasztás közszolgálati sága.

17.2. A határon túli stúdiók műszaki állapotfelmérése

Az MTVA-nak 69 külhoni médiapartnerrel van szerződéses kapcsolata, akik műszaki-technikai szempontból a legváltozatosabb képet mutatják. Fontos átfogó képet rajzolni arról, hogy a Kárpát-medencében hol, milyen technika áll rendelkezésre.

Cél: Műszaki szempontból alapvető követelmény, hogy az MTVA technikájával kompatibilis eszközöket használjanak azok a médiapartnereink, akikkel szerződéses viszonyban állunk, rendszeresen küldenek tudósításokat térségük életéről, és rendszeresen vesznek át tőlünk kész műsorokat. Az esetleges műszaki fejlesztéseket érdemes összehangoltan elvégezni, hogy zavar nélkül működjön az anyagok átadása-átvétele. Cél, hogy élő adásra alkalmas technika legyen minden régióban, amely lehetővé teszi a helyszínen azonnali bekapcsolását akár kétutas formában.

Időtartam: 2012. szeptemberétől folyamatosan.

Felelős: Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap

Eredmény: Átfogó képet kaptunk arról, hogy a Kárpát-medencében hol, milyen technikai felszereltséggel dolgoznak médiapartnereink.

17.3. A magyarországi közszolgálati csatornák határon túli vételi lehetőségeinek követése

A legtöbb külhoni néző a helyi kábeltévén kapja csatornáinkat. Folyamatosan egyeztetünk az MTVA azon szervezeti egységével, amely a kábeltévé-szolgáltatókkal köt szerződéseket.

Cél: A cél az, hogy minél több külhoni honfitársunkhoz eljussanak a közszolgálati csatornák műsorai. Fontos, hogy a róluk is szóló műsorokat ők is lássák, hallgassák.

Időtartam: 2012. szeptemberétől folyamatosan.

Felelős: Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap

Eredmény: Közel 40%-kal nőtt azon kábelszolgáltatók száma, akik a környező országokban felvették csatornakinálatukba a magyarországi közszolgálati csatornákat.

17.4. Képzőközpont kialakítása

A rendszeresen megtartott továbbképzések számára állandó bázis kiépítése valamely elcsatolt régióban. Ez lehetővé teszi hosszabb programok megtartását is, költséghatékonyabb módon.

Cél: Az évente több alkalommal, közel 200 személy részére tartandó szakmai továbbképzések számára állandó, saját tulajdonú helyszín biztosítása, ahol szabadon, az év bármely szakában lehet akár hosszabb találkozót tartani. Így az együttműködés szorosabbá válik a budapesti műsorkészítők és a külhoni tudósítók között.

Időtartam: A képzőközpont kialakítása érdekében már 2012. szeptemberében megtettük az első lépéseket, az adásvétel lezárulása 2013. július 16-án következett be. Azóta az ingatlant már használatba is vettük.

Felelős: Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap

Eredmény: Az idei Tusnádfürdői Szabadegyetemről szóló tudósítások zömét már eben az új ingatlanban készítették erdélyi tudósítóink.

17.5. Nemzeti jelentőségű intézmények – Kulturális és tudományos médiatermékek támogatási programja

A magyar nyelvű folyóiratok, újságok pótolhatatlan szerepet játszanak a határon túli közösségek kultúrájának, identitásának megőrzésében. A jelentősebbek támogatását a program keretében, meghívásos pályázat útján bonyolítjuk.

Cél: A magyar nyelvű médiatermékek támogatása által hozzá kívánjuk járulni a magyar nyelvű média fejlesztéséhez, ezáltal a magyar nyelv ápolásához, a magyar identitás megerősítéséhez.

Időtartam: folyamatos.

Felelős: KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Eredmény: Erdélyben a program keretében 2013-ban 12 kulturális és tudományos médiatermék részesült összesen 17 millió Ft támogatásban. (Pl. Magyar Kisebbség, Napsugár, Helikon, Korunk, Film-tett, Matlap stb.). A felvidéki magyar közösség tájékoztatását felvállaló Szlovákiai Magyar Televíziósok Szövetsége az általa működtetett nemzeti szellemű, országosan elérhető hírportál révén a jelenlegi sajtóhelyzet kiegyensúlyozására törekszik, a helyi televíziók anyagaira is támaszkodva, írásos híryananyagokat és filmes híradásokat tesz közzé. A FELVIDÉK.ma hírportál biztosítja a magyar közösség naprakész, színvonalas tájékoztatását. Vajdaságban a Pannon RTV megalakulásától kezdve kiemelt figyelmet fordít a vajdasági magyarság hiteles, értékorientált magyar nyelvű tájékoztatására. A fejlesztés fontos elemeként a technikai feltételek korszerűsítése mellett magyarországi forrásokból sikerült a Pannon RTV működési költségeinek jelentős részét is biztosítani.

18. Sport

18.1. Nemzetközi versenyek, illetve kifejezetten hazánk és a szomszédos országok sportolóinak részvételét ösztönző sportesemények megrendezésének támogatása

A Barátság Játékok, a Kárpát-Meditop Kupa megszervezésének, a Farkas János Alapítvány rendezésében a Kárpát-medence területéről meghívott ifjúsági futballcsapatok részvételével zajló labdarúgó torna, valamint az Egészséges Életmódért Hit és Sport Alapítvány által rendezett Gyermekotthonok Európa Kupa döntője támogatása. Az egészségvédő/fejlesztő testmozgás (Health-Enhancing Physical Activity - HEPA) szakmai szervezetében (WHO) való részvétel.

Cél: Külhoni magyar régiók sportéletének felélénkítése. A sport szerepének kiaknázása a határon átnyúló kapcsolatok élénkítésében.

Időtartam: 2011 óta évenként megrendezésre kerülnek ezek a sportesemények

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma Sportért és Ifjúságért Felelős Államtitkárság

Eredmény: Az ismételten megrendezésre kerülő sportesemények népszerűsége évről évre növekszik.

Mellékletek

8.16. Nemzeti Kiválóság Program (TÁMOP 4.2.4/A1-11/1 Nemzeti Kiválóság Program – hazai hallgatói illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése országos program, TÁMOP 4.2.4/A2-11/1 Nemzeti Kiválóság Program – hazai hallgatói illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése konvergencia program)

A/1* vagy A/2**	ösztöndíj megnevezése	célcsoport	nyertesek várható/ megítelt száma	ösztöndíj időtartama (hónap)	ösztöndíj havi összege	ösztöndíjas időszak kezdetje
A/1	Határon Túli Kiváló Hallgatói Ösztöndíj-2012	határon túli mesterszakos hallgatók	7	10	135 000	2012.10.01
A/1	Határon Túli Tapasztalt Oktató- kutatói Ösztöndíj (Országos)-2012	határon túli tapasztalt oktató- kutatók	2	12	450 000	2013.09.01
A/2	Határon Túli Fiatal Oktató- kutatói Ösztöndíj (Konvergencia)-2012	határon túli fiatal oktató- kutatók	6	16	300 000	2013.09.01
A/2	Határon Túli Tapasztalt Oktató- kutatói Ösztöndíj (Konvergencia)-2012	határon túli tapasztalt oktató- kutatók	2	16	450 000	2013.09.01
A/1	Határon Túli Kiváló Hallgatói Ösztöndíj-2013	határon túli mesterszakos hallgatók	2	10	135 000	2013.09.01
A/2	Határon Túli Kiváló Hallgatói Ösztöndíj-2013	határon túli mesterszakos hallgatók	13	10	135 000	2013.09.01
A/2	Határon Túli Kiváló Doktori Ösztöndíj-2013	határon túli doktoran- duszok	10	16	170 000	2013.09.01

10.4. Határon átnyúló együttműködési programok hatékony és sikeres megvalósítása

Határmenti infrastruktúra fejlesztések

Gyorsforgalmi és főúthálózaton megvalósuló beruházások:

M15 gyorsforgalmi út 2x2 forgalmi sávra történő bővítése

Komárom-Révkomárom kapcsolat (Komáromi híd)

M2 Vác – országhatár közötti szakasza

MELLÉKLETEK

M30 Tornyosnémeti – országhatár közötti szakasza
M3 gyorsforgalmi út Vásárosnamény – országhatár közötti szakasza
41. számú főút Vásárosnamény – Beregsurány közötti szakasz 11,5 tonnás burkolat megerősítése
M49 Ökörítőfűlpos - Országhatár közötti szakasza
M4 gyorsforgalmi út Berettyóújfalú – Nagykereki - országhatár között
M43 Makó - országhatár közötti szakasza
5. számú főút Röszei határátkelőhely
53. számú főút 11,5 tonnás burkolat megerősítése az 55. számú főút – országhatár között
Baja – Zombor (51. számú főút 11,5 tonnás megerősítése)
M6 gyorsforgalmi út Bóly – országhatár között
67. számú főút Szigetvár – országhatár közötti szakasza
68. számú főút Balatonszentgyörgy – Barcs közötti szakasz
M60 gyorsforgalmi út országhatárig tartó szakasza
M70 gyorsforgalmi út 2x2 forgalmi sávra történő bővítése
86. számú főút Zala megyei szakaszának 11,5 tonnás burkolat megerősítése
M8 gyorsforgalmi út Körmend – országhatár közötti szakasza
87. számú főút Szombathely – országhatár közötti szakasza
M85 gyorsforgalmi út Pereszteg-Sopron – országhatár közötti szakasza

Alsóbbrendű úthálózaton megvalósuló beruházások (elsősorban ETE, IPA, ROP forrásból):

Magyar – Szlovák határszakasz:

Dunaremete – Bős közötti rév
Lábatlan - Karva közötti rév
Ipolydamásd – Helemba (Chl'aba) Ipoly-híd
Vámosmikola – Ipolypásztó (Pastovce) Ipoly-híd
Tésa-Ipolyvisk összekötő út építése
Szécsény-Pösténypuszta – Pető (Pet'ov) Ipoly-híd
Nógrádszakál-Ráróspuszta – Rárós (Rároš) Ipoly-híd
Büttös - Buzita összekötő út (2624. j. út)
Kéked-Abaújnádasd összekötő út
Hollóháza-Eszkáros összekötő út
Zemplénagárd-Nagytárkány összekötő út

Magyar – Ukrán határszakasz:

Tiszaszentmárton - Szalóka közötti komp
Nagyhódos - Nagypalád összekötő út (41133. j. út)
Szatmárcseke – Badaló, vagy Tizsakóród Vári közötti komp

Magyar – Román határszakasz:

Garbolc - Szárazberek összekötő út
Zajta - Nagypeleske összekötő út
Ura - Börvely összekötő út (4923. j. út)
Ömböly - Károlypuszta összekötő út
Bagamér – Érkenéz összekötő út
Pocsaj - Biharfélegyháza összekötő út
42156 jelű út felújítása Körösnagyharsány – országhatár - Vizesgyán (Körösszeg) között:
Geszt - Cséffa összekötő út

Geszt - Marciháza összekötő út
 Geszt - Nagyszalonta összekötő út (42154. j. út)
 Sarkad - Ant összekötő út kiépítése
 Gyula Dénesmajor - Nagyzerénd összekötő út
 Elek - Otlaka összekötő út
 Dombegyház - Kisiratos összekötő út (44143. j. út)
 Dombegyház - Kisvarjas összekötő út
 Csanádpalota - Nagylak összekötő út
 Kiszombor - Óbéb összekötő út (43107. j. út)

Magyar - Szerb határszakasz

Tiszasziget – Gyála összekötő út (43104)
 Ásotthalom – Bácsszőlős összekötő út
 Bácsalmás - Bajmok összekötő út (5312)
 Bácsszentgyörgy - Rasztina összekötő út (5506. j. út)

Magyar – Horvát határszakasz

Sárok - Főherceglak összekötő út (57118. j. út)
 Vejti - Moszlavina közötti komp

Magyar – Szlovén határszakasz

Rédics – Göntérháza összekötő út
 Kercaszomor – Szomoróc összekötő út (74176. j. út)

Magyar – Osztrák határszakasz:

Alsószölnök - Farkasdifalva összekötő út (74183. j. út)
 Rönök - Borosgödör összekötő út (87109. j. út)
 Nemesmedves - Zsámánd összekötő út (87108. j. út)
 Zsira - Locsmánd összekötő út
 Zsira - Füles összekötő út
 Mosonszolnok Alberkázmérpuszta - Féltorony összekötő út (8505. j. út)

Akadálymentesítési projektek

A fentiekben túlmenően várhatóan az alább 12 db meglévő, Schengeni belső határon lévő, határátkelőhely akadálymentesítése fog megtörténni 2014-ben, hazai forrásból:

89. sz. főút Bucsú
 15. sz. főút Rajka
 75333. j. út Tornyiszentmiklós
 74211. j. út Nemesnép
 7451. j. út Magyarzombatfa
 7416. j. út Bajánsenye
 7458. j. út Kétvölgy
 7454. j. út Felsőszölnök
 87115. j. út Szentpéterfa
 12111. j. út Letkés
 26104. j. út Aggtelek
 38304. j. út Pácín

A szerkesztésért felelős: Répás Zsuzsanna

A kiadásért felelős a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.

A kiadásért felelős vezető: Majláth Zsolt László

